

Az olaszok Haifa kőolajközpontjait bombázták

A német buvárnaszádok egy év alatt 3.1 millió tonna hajóteret süllyesztettek el Varga: Hozzájárulunk annak az Európának felépítéséhez, amelynek hirdetője a Duce

Berlinből jelenti az Avala: A német lapok részletesen foglalkoznak a német buvárnaszádflootta alapításának ötödik évfordulójával, közlik Raeder vezértengernagy napiparancsát és kiemelik a német buvárnaszádok eddigi sikereit. A német birodalom az 1936 évi londoni tengerészeti egyezmény megkötése után önként hozzájárult ahhoz, hogy tengeraltjáróinak össz-tonnatartalma az angol buvárnaszádflootta térfogatának 45 százaléka legyen, habár a szerződés biztosította Németország egyenjogúságát. A német buvárnaszádok egy év alatt 3.1 millió tonna angol kereskedelmi hajóteret süllyesztettek el.

A német sajtó megemlékezik a régi német haditengerészet dicső hagyományairól, ami pedig a jövőt illeti, a lapok annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy a német tengeraltjárók eddigi sikerei után Angliának még súlyosabb csapásokat kell majd kiállania. A londoni tengerészeti egyezmény — írja a Berliner Börsenzeitung — a német birodalom békeszándékát igazolja, mert Németország lemondott arról, hogy a buvárnaszádok építésére vonatkozó jogát félig is kibaszálja. Anglia azonban nem tudta értékelni ezt az álláspontot. A háboru elején az egész német buvárnaszád-haderő akciót indított Anglia ellen. Ez a vállalkozás kockázatos volt, mert fennállt annak a lehetősége, hogy a buvárnaszádok elleni háborura jól felkészült Anglia több tengeralt-

járót süllyeszt el, mint amennyit közben építeni lehet. Churchill erre számított, de csalódott, mert a veszteség kevesebb volt annál, ahány tengeraltjáró a német hajógyárakban elkészült.

VÁLASZ A SZLOVÁK KORMÁNYFÉRFIAK NYILATKOZATÁRA

Budapestről jelenti: A Pesti Újság rámutat arra, hogy a szlovákiai vezető kormányfőriak legutóbb a Berliner Börsenzeitungban annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy Szlovákia ezeréves nemzeti harc eredménye és nem a szétdarabolt Cseh-Szlovákia maradványa. A Pesti Újság cikkírója megállapítja, hogy Szlovákiának sohasem volt ezeréves harca függetlenségéért. A szlovák nép Szent István birodalmában élte és élhette a maga nemzeti életét. Ennek bizonyítéka az, hogy a legmagasabb közjogi állásokba is kerülhettek és kerültek is szlovák származású magyar állampolgárok. Amíg a szlovákok a magyarokkal éltek együtt, nem volt szükségük az ugynevezett népjogokért folytatott küzdelemre. A lap végül megállapítja, hogy Szvatopluk, akire szlovákok részről annyit hivatkoznak, nem szlovák, hanem morva fejedelem volt. A Berliner Börsenzeitung által átvett, Szvatopluk királyságáról szóló cikk nem más, mint gyenge erőlködés Szlovákia államjogi helyzetének történelmi alapon való megerősítésére.

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnoksága közli: A német légi haderő csütörtökön újból nagyobb erővel véghezvitt támadásokat intézett Dél- és Középpanglia katonai és hadifontosági célpontjai ellen. A nap folyamán az ötödik repülőhadtest kötelékei bombákkal árasztották el Southampton mellett a Spitfire-műveket. A telitalálatok súlyos rombolásokat okoztak a repülőgépszínekben és más gyári berendezésekben.

Középpanglia hadiipari gyáraiban a bombázások következtében heves robbanások és kiterjedt, tartós tüzek támadtak. A bombatalálatok súlyosan megrongálták Southampton kikötői berendezéseit és gázműveit is. Liverpool mellett sikerült bombákkal eltalálni egy zsillimpüvet és egy kereskedelmi hajót. A csatorna partján a tengerészeti tüzérség jól irányzott sortűzekkel visszazűzött néhány ellenséges harci repülőgépet.

A haditengerészet messzehordó ütegei tűz alá vették Dover. Skócia partjain repülőink egy hajókaravánt bombáztak. Két hajó telitalálat következtében kigyulladt. A csütörtöki nap folyamán több helyen légiharc keletkezett, amely a német repülőknél hozott sikert.

Éjszakai megtorló támadásaink elsősorban ismét London ellen irányultak. Ezenkívül nagyméretű bombákkal árasztottuk el Liverpool és Birkenhead kikötői berendezéseit. A

bombavetések következtében mindennél heves tűz keletkezett. London katonai célpontjaiban elsősorban a »Nyugatindia« elnevezésű dokkoktól északra és délre pusztítottak a bombák. Itt sok robbanást és ezek nyomán tüzet figyeltünk meg. A brit főváros egész belső területén igen sok kisebb tüzvész keletkezett.

Az ellenség napközben nem támadott. Éjszaka csak kisebb erővel tevékenykedett. Néhány repülőgépe berepült Hollandia, Belgium és Északfranciaország fölé, egyes gépek pedig Északnyugat-Németország határterülete fölé hatoltak. Tervszerűen ledobott bombáik sehol sem okoztak katonai károkat. A brit légi haderő csütörtökön összesen 27 repülőgépet veszített. Hat német gép nem tért vissza. Egy buvárnaszádunk elsüllyesztett két felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajót, összesen 8700 tonna úrtartalommal.

A LEDOBOTT BOMBAMENNYISÉG

Berlinből jelenti az Avala: Az elmúlt éjszaka a német bombázók 400.000 kilogram robbanóbombát dobtak le Londonra, Liverpoolra, Birkenheadra és Southamptonra. Ebből 250.000 kilogram Londonra esett. A bombázás a Themze-parti dokkokban nagy károkat okozott. A liverpooli raktárakban számos tűz ütött ki.

A magyar kereskedelmi miniszter nyilatkozata

Rómából jelenti: A Giornale d'Italia budapesti különtudósítója beszélgetést folytatott Varga magyar kereskedelmi miniszterrel. A közel jövőben — mondotta Varga miniszter — a szociális jellegű törvényjavaslatok egész sorát terjeszttem az országgyűlés elé. Az erdélyi részek visszacsatolása nemcsak közlekedési és ipari, hanem szociális kérdéseket is felvet. Erdély visszatérése olyan nagy fellendülést idézett elő és annyira megmozdította a nemzet energiáját, hogy a siker nem maradhat el. Az ipartelepeket hazai eredetű nyersanyagok feldolgozására rendezzük be, oly módon, hogy minden tultermelésnek elejét vesszük. Erre az intézkedésre most különösen szükség van, minthogy a régi Magyarország ipari telepeinek jelentős része visszakerült már. Magyarországon négyzetkilométerenként 96 ember él, ezért nem lehet kizáróan mezőgazdasági állam. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a mezőgazdaságot alá kell rendelni az iparnak. Az ipart feltétlenül a mezőgazdaság irányában kell tovább fejleszteni.

Árucserét tovább lehet fejleszteni az olasz közlekedési miniszter budapesti látogatása alkalmából megállapított elvek alapján. Az olasz-magyar együttműködés egyik jele az olasz dunai hajózási társaság megalapítása. Az Olaszországgal való kereskedelmi forgalom megélénkülésétől nagy eredményeket várunk, akár csak az ország megnagyobbodásától. Mindkét körülmény hozzájárul Magyarország gazdasági megerősödéséhez is. Megmutatjuk barátainknak, hogy méltók vagyunk a belénk helyezett bizalomra. Munkánkkal hozzájárulunk annak az Európának a felépítéséhez, amelynek hirdetője a Duce. Bámulattal tekintünk a Duce-ra, akiben nemcsak a magyar igazság hirdetőjét, hanem a baráti Olaszország erőnyeinek leghűbb kifejezőjét is látjuk. Aki ismerte a háboru előtti Olaszországot, azt az új fasiszta Olaszország a legnagyobb bámulattal tölti el. Éppen ezért mi követni akarjuk Olaszországot a szervezés és a forradalmi szellem útján. Annak, aki igazán szereti hazáját, meg kell ismernie és követnie kell a fasiszta rendszer eredményeit, a magyar nép viszonyainak és szellemének megfelelő módon. Remélem, hogy a közel jövőben Olaszországba látogathatok, hogy közelebről megismerjem és tanulmányozzam a testületi rendszer működését kapcsolatban teremtsek Ricci olasz testületügyi miniszterrel.

Ribbentrop beszéde

A késő délutáni órákban érkezett jelentés szerint Ribbentrop a harmas szerződés aláírása alkalmából többek között ezeket mondotta:

— A nemzeti szocializmus uralomra jutása óta a német kormány célja az volt, hogy békés megegyezés útján és békés eszközökkel hajtsa végre azokat a revíziókat, amelyek nemcsak a versaillesi szerződés igazságtalanságait szüntetik meg, de az európai népek új, tartós együttélését is szolgálhatják. A német népek ugyanugy, mint más nagy nemzetek, joga volt arra, hogy résztvegyen a föld javainak élvezésében és egykori birtokait maga igazgassa. Többéves munkával sikerült békés megegyezésekkel kiküszöbölni a Németországot ért igazságtalanság nagy részét, de ekkor a zsidó kapitalista demokráciák szervezett háborus uszítói elérték, hogy Európát új háboruba döntse. A háboru azonban nem gátolja meg a tarthatatlanná vált európai állapotok revízióját, ellenkezően, csak siettedi. A nagy nemzetek, amelyekről megtagadták eddig, hogy az emberi társadalom egyenrangú tagjaként részesüljenek a föld javainak élvezésében, kivívják végleges egyenrangúságukat. A most megkötött szerződés nem irányul más nép ellen, hanem kizáróan azok ellen a háborus uszítókat és a világ más részeinek felelőtlen elemei ellen, akik minden nép igazi érdekeivel szemben a háboru további kiterjesztésé-

re törekszenek. A szerződés katonai szövetség a föld három leghatalmasabb állama között. Célja, hogy az igazságos rend megteremtését szolgálja Európában, valamint Nagy-Ázsiában. Minden olyan állam, amely a szerződés valamelyik aláíróját megtámadja, a három, összesen több, mint 250 milliót számláló nép együttes erejével találja magát szemben.

EGYIPTOM HELYZETE

Milánóból jelenti az Avala: A Popolo d'Italia vezércikkében Egyiptom helyzetével foglalkozik. Wawel tábornok, az angol csapatok főparancsnoka — írja — valószínűleg diktatórként lép fel. Egyiptom népe az angolok magatartása következtében ma ostromállapotban él, különösen amióta az angol csapatok megkezdték a visszavonulást az olasz erők nyomása elől. Azt, hogy az egyiptomi hatóságok — bár angol parancsra — ezrelve tartóztatták le az olaszokat, nagyon komoly dolognak kell tekinteni, még Egyiptom szempontjából is. Egyiptomban ugyszólván mindenfajta munka szünetel. Az olaszok kiválása Egyiptom gazdasági életéből súlyos következményekkel jár majd.

A miniszter ezután örömeinek adott kifejezést a magyar-olasz áruforgalom állandó fejlődése felett. Az

Reggeli Újság
a magyarság napilapja

A háboru döntő fordulópontához érkezett

A tengely célja Nagybritannia minél gyorsabb legyőzése és az új világ felépítése
Amerika beszüntette a vas- és acélhulladék kivitelét

DÖNTŐ FORDULÓPONT

Berlinből jelentik: A Hamburger Fremdenblatt szerint Ciano grófnak a római tárgyalások után alig néhány nappal bekövetkezett és az egész világ különös figyelmétől kísért berlini utazása igazolja azt a feltevést, hogy a tengelyhatalmak tevékeny külpolitikájuk következtében a háboru döntő fordulópontjához érkezett. A háboru, amely a jelentéktelen lengyel kérdésből Anglia és Franciaország akarata következtében európai viszályá fejlődött, Olaszország belépésével Afrika területére terjed ki, egészen az Indiai Óceán partjáig. Ciano gróf berlini tanácskozásai a római eseményekhez kapcsolódnak. A legfontosabb cél marad a totális eszme diadala. Ehhez szükség van arra, hogy a katonai tevékenységet kibővítsék és a tevékenység hatásának fokozását politikai uton elősegítsék. Németország és Olaszország már a küzdelem alatt is kialakítja a jövőt. Európára és Afrikára vonatkozó Monroe-elvük megvonja életterület határait. Németországnak és Olaszországnak határozott elgondolása van a kialakuló világról és ez az elgondolás a feltarthatatlan angol összeomlás után valóságos alakot ölt. Ennek a felfogásnak megfelelően teszik meg katonai lépéseiket és irányítják politikai tevékenységüket. A két állam együtt menetel a győzelemig. Felfogásukban nincs eltérés, érdekeik nem ellentétesek. Ők a megteremtői az angolmentes új rendnek, mert eltökélt szándékuk volt ezért mindent kockára tenni. Ciano gróf berlini látogatása mindezeknek a szempontoknak új szint és olyan nyomatékos hangsúlyozást ad, hogy a világ minden részében meghallják.

értelmében október 16-ától kezdve ócskavasat és acélhulladékot csak a nyugati félteke országaiba és Nagybritanniába szabad kivinni. A hivatalos közlemény a rendelkezést az Egyesült Államok fegyverkezésének fokozott szükségle-

teivel indokolja, mértékadó helyen azonban úgy tekintik, mint az Egyesült Államok elégedetlenségének újabb kifejezését Japán távolkeleti politikájával szemben. (A. A.)

Az angol sziget bombázása

A német távirati iroda értesülése szerint a német légi erő csütörtöki támadásai az egész angol szigetre kiterjedtek. Északkeleten, Midlandban és Anglia egész déli részében is hullottak bombák. A Bristol melletti repülőgépgyár ellen intézett szerdai támadás után csütörtökön a Southampton melletti Spitfire-gyár bombázásával értek el a német repülők rendkívüli jelentőségű sikert. Több teltalát következtében óriási tűzek és robbanások keletkeztek. A csarnokok és vasúti berendezések tönkrementek. Ezeknél a vállalkozásoknál a német vadászok 19 angol gépet löttek le. Három német gép hiányzik.

tonnás kereskedelmi hajót és egy 8000 tonnás olajszállító hajót. A bombázó egy ideig az ír tenger felé körözött, a nyugati partokhoz vezető hajóutak ellenőrzése céljából, amikor a reggeli derengésben erősen biztosított hajókara-vánt vett észre, amelynek egysége egymástól nagy távolságban haladtak. A repülő a legnagyobb hajóra irányította bombáját. A hajó a találat következtében néhány perccel belül erősen oldalra dőlt. A váratlan támadás annyira meglepte a hajók személyzetét, hogy hanyatt-homlok a mentőcsónakokba szálltak és felvették magukat a kísérő hadihajókra.

Csak most vált ismeretessé, hogy egy német zuhanóbombázó az Északi-csatornában kísérettel haladó hajócsoporthoz bombatalálattal elsüllyesztett egy tizezer

A Stefani-iroda brüsszeli jelentése szerint az angol bombázók heves támadást intéztek a belga tengerpart, különösen Ostende ellen. Számos épület tönkrement. — (A. A.)

Újabb gyilkosságok Albániában

Tiranából jelenti a Stefani-iroda: A Tomori albán lap jelentése szerint az utóbbi napokban Csambriában újabb merényleteket követtek el, amelyeknek három ember esett áldozatul. Meggyilkolták többek között Daut Hodzsa albán hazafi hűgát. A három újabb gyilkosság, amely több, mint 70 esztendő véres kegyetlenségeinek és üldözéseinek hosszú láncolatához sorakozik, nagy felháborodást keltett Albániában.

A magyar sajtó Teleki kitérítéséről

Budapestről jelentik: Valamennyi budapesti lap beszámol Teleki miniszterelnök kitérítéséről. A Nemzeti Újság azt írja, hogy a rend újjalapítása óta ez volt az első eset, amikor a magyar államfő a Szent István-rendet valakinek adományozta és nagyobb és méltóbb érdemet nem tartalmazhatott, mint Teleki Pál gróf munkáját. Ez a kivételes kitérítés kivételes egyéniségnek jutott, aki 22 esztendő óta fáradhatatlanul és szakadatlanul harcolt a trianoni igazságtalanság ellen a tudós rendkívüli készségével és az államférfi kivételes bölcsességével.

ERDÉLY UJJÁÉPÍTÉSE

Budapestről jelentik: Az Esti Újság közli, hogy a budaörsi repülőteréről péntek reggel indult el az első gép Nagyvárad—Kolozsvár—Marosvásárhely felé s ezzel megvalósul a rendszeres napi járat a magyar főváros és a visszacsatolt keleti országrészek között. Ez is egyik eredménye azoknak a szakadatlanul folyó megbeszéléseknek, amelyek célja az, hogy a visszacsatolt országrészben mielőbb teljes erővel megindulhasson a munka, Ennek feladata lesz ezt a

területet az ország gazdasági vérkeringésébe bekapcsolni és megalapozni Erdély népének boldogulási lehetőségeit. A kormány által kidolgozott program első pontja az új vasútvonal megépítése, mely a Magyarországnak ítélt területen biztosítja majd a Székelyföld és Kolozsvár vasúti összeköttetését. Az utahőzat kiépítésére és megjavítására szintén messzemenő programot dolgoz ki a kormány. A 21 éves román uralom ugyanis ugyancsak megszűnt, sőt a meglévő régebbi utvonalakat is teljes mértékben elhanyagolta. A román rendszer egyedül a görögkeleti és görögkatolikus templomokat építtette szorgalmasan a városok legdiszesebb terére, több ezer ember befogadóképességgel, ott is, ahol csak kisszámúban éltek görögkatolikus hívők.

A jó egyesületi vezetés, a népművelés. Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

A tengely céljai

Budapestről jelentik: A Magyarország római tudósítója Ciano gróf berlini útjával kapcsolatban a következőket közli: Illetékes olasz és német részről hangsúlyozzák, hogy a két tengelyhatalom vezetői egyetlen célt tartanak állandóan szem előtt és minden legcsekélyebb hadi vagy politikai mozzanat is e cél érdekében történik. Ez a cél Nagybritannia minél gyorsabb legyőzése és az új világ felépítése a diadalmas német és olasz elvek szerint. Ró-

ma és Berlin egész Európa jövője szempontjából azért tartja alapvető fontosságúnak, hogy a háboru lehetőleg rövid idő alatt befejeződjék, mert a jelek szerint Anglia még ezekben az órákban is, amikor végveszélyben van és kilátástalannak látszó harcot folytat, nem hagyja abba azt az igyekezetét, hogy zavart keltsen, intrikákat szitson és mind több területre terjessze ki a tüzet. Utálnak ezzel kapcsolatban Rómában a dakari eseményekre.

Az olasz sajtó az indoknal eseményekről

Rómából jelentik: Az egész olasz sajtó a legnagyobb helyesléssel ír Japán indoknai fellépéséről. A Tribuna hangsúlyozza, hogy az indoknai japán hadműveletek teljesen indokoltak. Tokiónak joga van megvédeni életérdekeit és védekezni London és Washington bekerítő terveivel szemben. Akárcsak Olaszország és Németország, Japán sem akarja elismerni a plutokraták vezető szerepét. A há-

ÚJABB KIVITELI KORLÁTOZÁSOK AMERIKÁBAN

Washingtonból jelenti a Reuter-iroda: Roosevelt elnök csütörtökön rendeletet adott ki, amelynek

Rövidesen kiírják az új belső kölcsönt

A kormány a jugoszláviai bankokkal együtt akarja kibocsájtani a kölcsönt. Korlátozzák a zsidó egyetemi hallgatók és középiskolai tanulók számát

Ma ül össze Zágrebben a horvát népképviselőt

A kormány tagjai csütörtökön fontos megbeszélést tartottak, amelyen Cvetkovics Dragisa miniszterelnök, dr. Macsek Vlatko a kormány alelnöke, dr. Korosec Antun közoktatásügyi miniszter, dr. Markovics Lázár igazságügyminiszter, dr. Budiszavlyevics Szrgyan népjóléti miniszter és dr. Konsztantinovics tárcanéklüi miniszter vettek részt. A miniszteri értekezleten különböző gazdasági, pénzügyi, népjóléti és politikai kérdéseket beszéltek meg.

A ZSIDÓ EGYETEMI ÉS KÖZÉPISKOLAI TANULÓKRÓL JAVASLATOT DOLGOZOTT KI A KORMÁNY

A beográdi Vreme tegnapi számában, a csütörtöki minisztertanácsról szóló beszámolójában azt írja, hogy a kormány tagjai javaslatot dolgoztak ki, amelynek célja a zsidó egyetemi hallgatók és középiskolai tanulók számának csökkentése. A javaslat tartalmáról azonban nem közöl semmi értesítést a Vreme.

DR. MACSEK ZAGREBBAN

Dr. Macsek Vlatko a kormány alelnöke csütörtökön éjjel a zagrebi gyorsvonattal elutazott Beográdból Zagrebbe, ahová tegnap reggel érkezett meg. Dr. Macsek elutazása összefüggésben áll a horvát népképviselőt ülésével. A horvát népképviselőt — mint azt a Reggeli Ujság már néhány nap előtt jelentette — szeptember 28-án, 29-én és 30-án ülést tart.

Az ülésre meghívták az összes horvát képviselőket és szenátorokat, akiknek a bel- és külpolitikai helyzetről számolnak be és utána meghozzák a szükséges döntést.

Az ülésre nemcsak a horvát parasztpárt, hanem a független demokrata párt képviselőit is meghívták.

Politikai körökben nagy érdeklődést mutatnak a ma kezdődő ülésre iránt, mert ez a paraszt demokrata koalíció hivatalos megbeszélése lesz.

AZ ÚJ BELSŐ KÖLCSÖN KIBOCSÁJTÁSA

Beográdból jelentik: Közölte már a Reggeli Ujság, hogy a kormány elvben elhatározta újabb belső kölcsön kibocsájtását. A közmunkák és a honvédelem fejlesztése érdekében kibocsájtandó négy milliárd belső kölcsönről szóló rendeletet olyként módosítják majd, hogy a kölcsön összegét a négy milliárd dinár helyett magasabb összegben fogják megállapítani. A felemelt kölcsönösszeget, amelyet most akarnak kibocsájtani, egyedül árvédelmi és ármentesítési munkálatok költségeinek fedezésére fordítanák. Az építészeti minisztériumban már elkészültek azok a tervekkel, amelyek Jugoszlávia ármentesítésére vonatkoznak és ezek végrehajtására lesz szükséges nagyobb összeg.

Dr. Sutej Juraj pénzügyminiszter a múlt héten Zágrebben és Lyublyanában az ottani bankok vezetőivel megtartott értekezleten ismertette a kormány álláspontját a kibo-

csájtandó belső kölcsön ügyében. Dr. Sutej pénzügyminiszter, a kormány több tagjának részvételével rövidesen a beográdi bankok vezetőit is értekezletre hívja össze. Az értekezleten ismertetni fogja a kormánynak a közmunkákra vonatkozó terveit, valamint a kölcsön kibocsájtásának módjait.

Jól beavatott körök véleménye szerint a kormány a jugoszláviai bankokkal egyetértésben akarja ezt a kölcsönt kibocsájtani. Ezért tartják szükségesnek, hogy a bankok ve-

zetői még a kölcsön kibocsájtása előtt megismerkedjenek a kibocsájtás módjaival és feltételeivel. Felmerült az a terv is, hogy a kölcsönt a jugoszláviai bankok szindikátusa bocsájtja ki, úgy amint 1921-ben a beruházási kölcsönnél volt. Amennyiben ez nem sikerülne, akkor az állami és önkormányzati bankok útján bocsájtánák ki a kölcsönt.

Beavatott helyen úgy tudják, hogy a kölcsön kibocsájtásával kapcsolatos törvényes intézkedéseket október 10-ig elkészítik.

A „Hrvatszki Dnevnik“ a bolgár revizionista törekvésekről

A horvát parasztpárt hivatalos lapja a »Hrvatszki Dnevnik« vezércikkében a római tárgyalásokkal kapcsolatosan a bolgár revizionista törekvéseket is szóvá teszi és a következőket írja:

»Az Angriff szeptember 21-én Hermann Fidikov cikkét közli, amely többek között a következőket írja: ... A német-olasz tervek Európa és Afrika jövő békéje tekintetében készen vannak.«

Ezzel a megállapítással kapcsolatosan, amely kétségtelenül élénk érdeklődést váltott ki a balkáni államférfiak körében, érdemes a bolgár újságok írására felfigyelni. A bolgár lapok még ma is lelkesedéssel irnak Dobrudzsának az anyaországhoz történt visszacsatolásáról. A bolgár revizionizmus azonban nem likvidálták ezzel. A bolgár sajtóban most még inkább erősödik a revizionista vágy. Bulgária reméli, hogy békés uton fogja elérni, amint e törekvések első részét is Romániával egyetértésben oldotta meg. Mégis jellemző, hogy a szófiai »Dnes« című lap szeptember 23-i számában a maximális revizionista kampánnyal szemben elégedetlenségét juttatja kifejezésre. A »Dnes« rámutat arra, hogy azok a szerencsétlenségek, amelyeket a bolgár nép a múltban átélt, leginkább politikai romantizmusának és temperamentumának következménye, mert nem az értelem alapján mérlegelte az eseményeket, hanem az érzelem és hangulat szerint. Bulgária ezt nagyon megfizette. A bolgárok igen sokszor nem számoltak a tényleges helyzettel. Egyszerre mindent követeltek, aminek megvalósítása nem volt valószínű a fennálló nemzetközi feltételek alapján. A lap azt hiszi, hogy Bulgária már kijutott ebből a veszélyes korból. Bulgária most már reális külpolitikát folytat, amelyben nincsen semmiféle szentimentalizmus. Belátják azokat a lehetőségeket, amelyeket alkalommal a nemzetközi helyzet megnyit Bulgária előtt. Azért ez a politika sem meglepetést, sem csalódást nem okoz.

A másik szófiai lap a »Szlovo« is foglalkozik a római konferenciával és utána nagy politikai eseményeket vár. A tengelyhatalmak — írja ez a lap — megoldják a Földközi-tengeri kérdést, ahol gázsi csapást készítenek elő a brit világhatalomra. Németország és Olaszország a Földközi tengeri nagy hadműveletek megkezdése előtt biztosak akarnak lenni a balkáni béke tekintetében. Mindazt, ami ellenségeiknek szolgálhatna — előbb el kell távolítani az utból. Ezért kísérték nagy figyelemmel az összes balkáni államok a római tárgyalásokat. Ezeknek rövidesen ismertetniük kell felfogásukat és hangulatukat, amelyek az ugynevezett balkáni egyezmény gyászos örökségét képezik és amit ma korszerűtlennek kell tekinteni. A balkáni államok eddig eléggé reálisnak mutatkoztak. Ezért feltételezhető, hogy a jövőben is egészséges ösztönük vezeti őket. Ha ehhez hozzávesszük a plovdivi »Jug« című lap közlését, hogy a Balkánon akkor lesz béke, ha Bulgária és Albánia megkapják azokat a területeket, amelyeket Görögországtól követelnek, akkor egészen nyilvánvaló, hogyan fogták fel a bolgárok a római tárgyalásokat. Az említett plovdivi lap azt írja, hogy Bulgáriának meg kell kapnia az Égei partvidéket, Albániának pedig az albánok által lakott területeket, amelyek ma görög igazgatás alatt állanak. Ebben az értelemben különböző híreket terjesztenek, főleg budapesti forrásból. Ebből a forrásból jelenti a szófiai »Zora« című lap is, hogy a tengelyhatalmak rendezik a Bulgária és Görögország közötti területi kérdéseket, amelyek Trákiára vonatkoznak. Ez a lényege annak, amit a Balkánon a római tanácskozással kapcsolatosan irnak. Közvéleményünket mindenestre érdekelni fogják ezek a hírek, mert a közelünkben levő területekről van szó és a tengelyhatalmaknak a balkáni kérdésekről elfoglalt álláspontjáról.« Ezzel fejezi be cikkét a Hrvatszki Dnevnik.

HALLÓ!

Dr. Darré német közlelmzési miniszter az olasz kormány vendégként vasárnap délelőtt Rómába érkezik. Dr. Darré először azokat a vidékeket tekinti meg, ahol most földjavító munkálatok folynak, utána pedig Lombardiában tesz látogatást. A Stefani jelentése szerint a német közlelmzési miniszter olaszországi látogatása a két tengelyhatalom közötti szoros együttműködésnek a jele.

A francia Ujkaledoniában több hónap előtt felkelés tört ki, amelynek célja az volt, hogy ezt a gyarmatot de Gaulle tábornok kezére játsszák. A »Dumon Dearville« francia hajót küldték ki Vichyből, hogy helyreállítsa a rendet. Az angolok azonban, hogy felbátorítsák de Gaulle híveit, az »Adeland« cirkálót küldték ki és azt remélték, hogy a gyarmat a felkelők birtokában marad. A hajó sürgőnyt kapott Misielieu tengernagytól, hogy csatlakozzon de Gaullehoz, de a francia hajó legénysége azt válaszolta, hogy hű marad a törvényes francia kormányhoz.

Egész Dániában nagy ünnepek között ülték meg X. Keresztély dán király 70. születésnapját. Keresztély király 1870 szeptember 26-án született Scharlottenlund kastélyban és 1912 május 14-én lépett a dán trónra atyja, VIII. Frigyes hirtelen halála után. Hetvenedik születésnapja alkalmából a királyt egész Dánia területéről elárasztották alattvalói a szeretet és hódolat jelével. A sajtó a király uralkodói, államférfiai és hazafiúi érdemeit emeli ki. Különösen közvetlensége az, amellyel az ország egész lakosságának szeretetét kivívta. X. Keresztély népjóléti, gazdasági és kulturális téren igen sok kezdeményezést mondhat magának. Dánia lakossága több millió dán koronát gyűjtött össze és azt nemzeti ajándékként a királynak juttatták. X. Keresztély úgy intézkedett, hogy ebből a nemzeti ajándékból kórházakat építsenek.

Terboven, Norvégia birodalmi biztos a rádióbeszédben bejelentette, hogy Norvégia állami igazgatása új kezekbe került. Ezzel kapcsolatosan Terboven biztos kijelentette, hogy a Storting kétharmad többséggel trónfosztottnak nyilvánította a királyi házat, amelynek tagjai nem térhetnek vissza többet Norvégiába. Ugyanez vonatkozik a külföldre szökött Niggardsvold-kormány tagjaira is. Az ország kormányzását államtanácsos biztosok vették át, akik a germán közösség szellemének megfelelően vezetik Norvégia ügyeit.

Az Egyesült Államok Newyersey államának Bayonne városában megépítik a világ legnagyobb száradokkját, amelyben egy 45 000 tonnás amerikai hadihajót építenek.

Dr. Rust német birodalmi nevelésügyi miniszter Bottai olasz nevelésügyi miniszter kíséretében auton Nápolyból Littorióba utazott. Nápoly népe a távozó Rust minisztert és Németországot lelkesen éltette.

A román legfelsőbb haditanácsot így állították össze: A haditanács élén a honvédelmi miniszter áll, tagjai pedig a hadügyi államtitkár, tengerészeti és légügyi államtitkárok, a hadseregparancsnokok vezérkari főnök és Bukareszt katonai parancsnoka.

Nagy érdeklődés a jugoszláviai „Magyar orvosok beszerzési szövetkezeté” iránt

A bejegyzés után tömegesen jelentkeznek a magyar orvosok a szövetkezetbe

A noviszádi törvényszék bejegyezte a „Magyar orvosok beszerzési szövetkezetét”, amely most megkezdhetette működését. Az engedélyezés után megtartották a szövetkezet igazgatóságának első ülését dr. Szalontay Zoltán elnöklete mellett és ezen számos fontos kérdésben döntöttek. Elhatározták hogy felhívásban fordulnak Jugoszlávia összes magyar orvosaihoz, amelyben esatlakozásra szólítják fel őket.

A magyar orvosok körében már az alkulás után is nagy érdeklődés mutatkozott a szövetkezet iránt és az orvosok nagy része már bejelentette belépését. A felhívás kibocsátása után remélik, hogy Jugoszlávia minden magyar orvosa tagja lesz a szövetkezetnek.

Háromhavi fogházra ítélték egy szentai malomigazgatót, mert a malom 21 százalékkért örölte a búzát

A szentai járásbírószágon tegnap árdrágítás és élelmiszerhalmozás ügyében súlyos ítéletet mondtak ki.

A vádlottak padján Izsák Dezső ült, a Helter-féle malom igazgatója.

Aki ellen az árdrágítás és élelmiszerhalmozás megakadályozásáról szóló törvény alapján indult eljárás. A vádirat szerint Izsák malma

a katonaságnak csak azzal a feltétellel akart eladni kenyérlisztet, ha egyuttal nullás lisztet is vásárolnak tőle. Azonkívül a szentai szegénység részére a búzát 21 százalékkért örölte, holott a buza rendes örlési díja 12—14 százalékként mozog.

A bíróság kihallgatott több tanút és miután mindkét bűncselekményt igazoltnak találta.

az igazgatót 50.000 dinár pénzbüntetésre és háromhavi fogházra ítélte.

Az ítélet indokolásában a bíró megjegyezte, hogy súlyosbító körülménynek vette azt, hogy Izsák a katonasággal akart üzérkedni és a szegény lakosság terhére örölte drágán a búzát.

A vonat alá feküdt egy tizenhétéves fiú

Megdöbbszent öngyilkosság Kiszácon

Kiszácsról jelentik: Szörnyű módon elkövetett öngyilkosság történt tegnapra virradó éjszaka Kiszácon.

Kovács József 17 éves kiszácsi szabóinas a kiszácsi vasútállomás közelében, a 68-as örház előtt, a vasúti sínre feküdt és megvárta a Szobotica felé haladó tehervonatot, amely testét kettévágta.

Az öngyilkosságot azonnal észre vették és megindult a hivatalos vizsgálat. Megállapították, hogy a fiú rossz viszonyban élt az apjával, aki kifogásolta magaviseletét és többször meg is verte. Kovács József egy ilyen apjával való összekoccanás után határozta el magát az öngyilkosságra.

Október 3-án konferenciát tartanak Noviszádon a buza és liszt rekvirálása ügyében

Az értekezleten dr. Kijurina Bránko dunai bán fog elnökölni

Múlt pénteken értekezletet tartottak Noviszádon a Prizad buzarekquirálása ügyében és az értekezlet hivatalos résztvevői rámutattak arra, hogy a Vojvodinából rövidesen elvisznek minden búzát és még annyit sem hagynak itt, amennyi a lakosság ellátására szükséges.

A Prizad rekquirálása tovább folyik és most már nemcsak búzát, hanem lisztet is rekvirál. A dunabánsági rekquirálások és az itteni lakosság élelmiszerrrel való ellátása ügyében dr. Kijurina Bránko dunai bán október 3-án konferenciát hívott egybe Noviszádra. A konferenciát délelőtt kilenc órakor tartják meg a kereskedelmi és iparkamara helyiségében és azon dr. Kijurina Bránko bán fog elnökölni. Meghívást kap az értekezletre dr. Tóth

Dragutin a Prizad vezérigazgatója, a kereskedelmi minisztérium kiküldötte, a belügyminisztérium megbízottja, a földművelési minisztérium képviselője, az élelmezési igazgatóság, a Dunabánság kereskedelmi és földművelési ügyosztálya, valamint a Dunabánság összes városainak városelnökei.

DR. KIJURINA BRÁNKÓ BÀN BEOGRÁDBAN

Dr. Kijurina Bránko dunai bán esütörtökön hivatalos látogatásokat tett Beográdban. Ennek során felkereste ing. Beslic Nikola földművelési minisztert. A miniszterrel tett látogatása után a belügyminisztériumban Mihaldzics Sztanoje drinai bannal folytatott hosszabb megbeszélést.

A borivás művészete

A legöregebb magyarországi vincellér beszél a borivás szertartásáról és titkairól

(Somlóhegy, szeptember.) — A századik esztendő felé ballagó öreg vinceller, egyben a legöregebb magyar szőlősgazda, tizenöt éves korában az Eszterházy-uradalom szőlősgazdaságának szőlőültetvényébe lépett, ahol apja, nagypapja és dédapja is hűségesen szolgált.

— Az apám nyomán — mondja Szele János — magam is vincellérnek szegődtem, mert nem is lett volna rendjén, hogy valaki megszakítsa a sort és elveszék az a temérdek tudomány, amelyet évszázadok során gyűjtöttek a bor körül.

Szele János abban a korban került az Esterházy-uradalom szőlőültetvényébe, amikor a magyar urak pénzt és gondot fordítottak arra, hogy vincellérek mindent el-ajátítsanak a borászat nemese tudományából. Szele János például tizenötévi hazai gyakorlat után gazdájának költségén külföldi tanulmányutra ment. Beköborolta a Rajnavidéket, Burgundiát, fűrészelve a német és francia bortermelők sajátos titkait, amelyekkel a talajt és az időjárást „hozzásegítették” ahhoz, hogy a világ legkülönb boraik termeljenek. Franciaország után Spanyolországot kereste fel, de megfordult Olaszországban is.

— Napolyból magammal hoztam öt üveg bort, amely a Vezuv oldalán termelt.

Az utolsó üveget hét esztendővel ezelőtt, kiencvenedik születésem napján bontottuk fel, amikor éppen vége volt a szüretnek. Olyan sűrű volt, mint a márga, de az erejét kilopta az idő.

Azzal hamfiskás mosollyal elnézegette a bort, mintha azon élcelődne magában, hogy a ravaszdi idő nem átalította elcsenni az erőt a hatvanesztendő napolyi boroskából.

Egyszerre fellelkesedik a vincellér veteránja, amikor arról kezd beszélni, hogy

a régi jó időkben micsoda szakértelemmel nyultak a nagyurak a borhoz.

Mert abban a korban szó sem volt arról, hogy valaki csak úgy meggondolatlanul bort tessen maga elé és elfogyassa, anélkül, hogy meggondolást tárgyává tenné, illik-e a bor az időhöz, az ételhez és a hangulathoz.

— Hát az bizony, kedves öcsém, valóságos ünnepély volt, amikor valamelyik kegyelmes ur bált, lakomát vagy

még nagyobb ünnepséget rendezett a kastélyában és előbb kiskerekerezt ide Somlóba, hogy kiválogassa a megfelelő borait. Hagyomány volt minálunk, hogy mindig a vendéglátó személyesen töltötte be ezt a fontos funkciót s amikor megjelent a somlói gazdaságban, magával hozta a szakácsot is.

A szakács pedig előre elkészítette és magával hozta az ünnepi est vagy délutelsorát néhány falatnyi adagban, mert az elengedhetetlenül szükséges volt a borítal helyes kiválasztásához. A kegyelmes ur megjellette az étket s a körülbelül előre kiválasztott borokból megkezdődött a kóstolás. Elmélyülést és szakértelmet igénylő művelet volt, amíg elhatároztuk a megfelelő bort. Azután újabb fogásra került a sor. A kiválogatott borokat a fővincellér személyesen kísérte el a kastélyba és az egész ünnepség alatt öröködött, hogy a borok megfelelőképpen hűtve és kellő sorrendben kerüljenek az asztalra.

TÖRTÉNELEM A HORDÓKBAN

Az emlékezés annyira felpeszditette a vincellér veteránjának véréit, hogy arra is vállalkozik, hogy személyesen kísérjen le bennünket a pincébe. Már előre szabadkozik, hogy ne várjak valami különösöt, mert ez csak a családi szőlőskert pincéje, amelyet a vinceller ösök holdanként gyűjtöttek össze.

Gyertya-mécses halovány világosság mellett ereszkedünk alá a szurokfekete pincegádorba, ahol feketére érett ászakfák tartják az egy-két hektos hordókat, mert a Szele familia komoly szakértelemmel bír a borászat tudományában, ezt azzal is kifejezésre juttatják, hogy

sohasem termeltek sokat egyfajta borból.

Keveset, de azt aztán jól. Az ászokfakon pókhálólepte latin feliratok rejtőznek, de kibetűzni már nem lehet őket.

Lassan ballagunk végig a hordók arcéle előtt, amelyek bizalmas hangon kotyogva válaszolnak, amikor Szele János a pincekulccsal gyengéden oldalbakocintja őket. A pince vége felé fokozatosan kisebbednek a hordók. Egyre mélyebb lesz a hang, mintha vénséges esztendő lelke lakozna a bükkhordókban s az válaszolna ilyen konga hangon.

— Ezek a hordók — mondja megbotatott Szele János — már csupa történelmet rejtjenek.

Az egészség

a legfőbb kincs.

Beteg fogakkal azonban

az ember

nem egészséges.

Chlorodont
fogpép

Osi hagyomány a vincellér Szele-családban, hogy minden nevezetes történelmi és családi esemény megtörténtekor félretesszünk az évjárat természetéből egy hordócska bort. Balra van a történelmi borgejtemény, jobbra a családi.

Előbb a hordós történelmet vizitáljuk végig. A legöregebb bor a Milenium esztendejéből való s alig van benne három literre való. Van aztán sor, amely egyidős az évszázaddal, mert 1900 őszén szüretelték. Van világháborús bor, 1914-ből, összeomlási bor, forradalmi bor, trianoni bor és a legfiatalabb bor, amely történelmi tanúja is egyben, 1938-ból a Felvidék bora. A trianoni hordóban az esztendő legkeserűbb nováját tették félre, míg a felvidéki hordóban az 1938-as ősz mézédés hárslevelűje rejtőzik.

ANYAKÖNYV A BORBAN

Visszafelé a Szele-család különös anyakönyve előtt haladunk végig, amely szinten borban szerepel a pincegádor alatt, akárcsak odaát a hordós történelm. Keressük Szele János születésének borát, de nincs sehol.

— Korán elfogyott, — mosolyodik el a vincellér veteránja. — Ki gondolta volna, hogy ennyi ideig élek? A legvénebb ebben a gyűjteményben a középső fiam születési bora.

Hatvanhárom esztendő

és nem tudom, ha a decemberi születésnapon megcsapoljuk a hordót, lesz-e meg benne valami.

A borba írott családi anyakönyv csupa egyforma hordóból áll s a hordókra szegezett bádoglepokra karcolta rá a sörös vincellér, hogy milyen esemény alkalmából tételtek félre. Szele János középső fiának hordója mellett két hely üresen áll.

Az idősebbik meg a kisebbik fiam áll ezen a helyen, de a kisebbik elcseszt a háborúban, az idősebbiket meg megölte a mustgáz.

Amint visszafelé haladunk a pince felé, egymásután tűnnek fel a frissebb, újabb hordók.

a Szele-unokák, dédunokák és két ükunoka bora.

A lépcső alatt Szele János elfújja a gyertyamécses s a mélységes némaságban, visszafojtott lélekzettel fülünk egy percig. Valahol a pince mélyén sísteregve és fortvogva éppen most adja ki halálos gázait az a pár litényi must, amely a próbászüretből származik. A hang öblösen hullámszerű végig a falakon, amelyeken annyi némes bor páraja csillámló fekete vakolatfalat vont be és Szele János ünnepélyesen szoritja meg a karunkat.

— Halgassa csak, édes öcsém. Ez a legszebb muzsika a világon. Érik az első bor.

Baróti Géza

A NEMETORSZÁGI OELSBURGBAN MINDEN ÉVBEN EGYSZER LEANYARVERÉST TARTANAK

Mert páros élet legszebb a világon. A lánynak pár kell, kit hoz árverés, s ha párja lesz, ki megveri.

[megtudja. Az árverésből hogy lesz párverés?

FANYAR TÓBLÁS

Rómában született és Johannesburgban meggy férjhez egy budapestről kivándorolt kárpitosmester leánya

Világjáró magyarok szerencséje a „legsötétebb világrészben”

(Budapest, szeptember.) A sashalmi Mátyás király-utca 26. számú házba exotikus, ritka bélyegekkal teleragasztott, vaskos levelet hozott a posta. Távoli világreszből, a napfényes Dél-Afrikából repülőpostával jött a ritka levél, mert a küldőjének ugyancsak sürgős az az ügy, amelyben döntést kérnek.

A délafrikai levelet Kocsis Mihály sashalmi kárpitosmester, egy szorgalmas és közmegbecsülésben álló iparos kapta. Ödön nevű fiától, aki szintén kárpitosmester, még pedig a gyönyörű Johannesburg városban, a gyémántbányák vidékének központjában. A kitűnő délafrikai magyar iparos, aki a Délafrikai Magyar Egyesületek Szövetségének ügyvezető alelnöke, fontos családi ügyben írta a sürgős levelet edesatyjának. Arra kéri,

adja beleegyezését ahhoz, hogy unokája, a kis 16 éves Kocsis Edit házasságot köthessen egy fiatal, dúsgazdag, jó családból való délafrikai farmerrel,

aki olthatatlan szerelemre gyulladt a kis afrikai magyar leány iránt...

Szemben ülünk a sashalmi iparosmester kedves, barátságos kis családi házában virágos udvarán. Kocsis Mihály boldogan, mosolyogva beszél kis unokájának — akit még sohasem látott — nagy szerencséséről. Fényképeket szed elő, művészi afrikai felvételeket és bemutatja megszire szakadt fiának családját: teniszező fiát, a johannesburgi magyar kárpitosmestert és sudár növésű, remek alakú, elegáns, hollőfekete hajú kisleányát a mesének tűnő történet olasz szépségre emlékeztető kis hölgyét...

Nagyon helyes és szép ez a délafrikai kis magyar leány, nem is csoda, hogy az angol fiatalember menthetetlenül beleszeretett a szépségébe...

A kisleány szintén teniszezik s olyan a képen, mint valami arisztokrata hölgy...

— Edit, a kis unokám — meséli büszke mosolygással Kocsis bácsi — még sohasem volt Magyarországon! A fiam tizenhét évvel ezelőtt az itteni nehéz viszonyok miatt kivándorolt az országból és azóta nem volt idehaza.

Először Rómában dolgozott, ott meg is nősült, de Magyarországról s ott született meg Editke is. Hat évvel ezelőtt azután Dél-Afrikában kínálkozott jó kilátás, mire a fiam, aki kiváló szakember, családjával a Fok-földre vándorolt. Rövidesen önállóította magát és egy-kettőre az élre került a szakmában.

A Kocsis név mára ott s a fiam becsületes, szorgalmas munkával tekintélyes vagyonra tett szert. Ma jókora háza van, remek gépkocsija, jelentős vagyona és elismert társadalmi állása. Egyik megszervezője és hivatalos vezetője az ottani magyar kolóniának.

Ezután a repülőpostával érkezett levélről kérdezzük:

— A levélben sürgős leánykérés-

ről van szó — meséli jóízű nevetés közben a derék öregur. — Az unokámba, Editkébe, aki nagyon helyrevaló kisleány lett, beleszeretett egy gazdag angol fiatalember és most szeretné feleségül venni.

Az angol farmernek olyan sürgős a dolog, hogy bejelentette, ha nem adják hozzá záros határidőn belül a kisleányt, kaffer személyzetével megtámadja a családot és elrabolja jövődöbelijét.

A johannesburgi magyar iparosmester, aki nem híve a regényes ügyeknek, természetesen nem nagy lelkesedéssel fogadta a bejelentést. A völegényjelölt személye ellen nincsen ugyan kifogása, annál inkább a nemzetisége ellen, mert Kocsis Ödön — jó magyar emberhez méltóan — nem idegenhez, hanem magyar legényhez szeretné férjhezadni egyetlen leányát.

Mint hogy azonban egymaga nem tudott dönteni, edesatyjához fordult tanácsért, illetve döntésért.

— Én csak azt tudom tanácsolni — jelenti ki Kocsis bácsi huncut hunyorítással — hogy tisztességes, szorgalmas ember legyen, valami apitanivalója is legyen a tejbe s szeresse is a kis unokámat.

Persze jobb lenne magyar völegény, de honnan vesznek ott Afrikában magyar kéri?

El kell fogadni tehát az angolt, aki ugyancsak derék flu lehet, ha már egészen fiatal ember létére tekintélyes vagyon ura. Ilyen értelemben fogok majd írni a fiamnak, még pedig nagyon sürgősen, nehogy az a fülig szerelmes angol farmer türelmetlenségében még csakugyan valami bolondot tegyen és megfélekezzen az angol hidegvérrel!

— Szeretné-e látni, Kocsis bácsi, a kis unokáját? — kérdezzük.

Az öregember egészen elértékenyedik.

— De még mennyire — mondja remegő hangon. — De ebből aligha lesz valaha is valami. Én nem megyek oda — pedig már rengetegszer hívtak —, mert nem hagyom itt ezt a kis házat-kertet, ők pedig szintén nem akarnak jönni. Nagyon elszoktak már az itteni világtól... Legutóbb, amikor Editkét hívtam, jöjjön el és ismerkedjék meg a még soha nem látott hazával, a kis huncut azt felelte, hogy:

»Nem teszem a lábamat soha a megtévelyodött vén Európa földjére!«...

Igy csak képről ismerem a kis unokámat, de így is tudom, hogy nagyon-nagyon eleven, helyes, szép kis fruska...

540 FONT EGY SZOBA BUTORÉRT

Megtudjuk még, hogy Dél-Amerikában nagyszerű gazdasági viszonyok között élnek az emberek. A becsületes munkának nagy tisztessége van, a keresetek magasak.

Minden szorgalmas ember hamarosan szerezhet házat, kisebb vagyont és autót.

HÍREK

HÜVÖSEBB, DERÜLT IDŐ

Tegnap az egész ország területén csökkent a hőmérséklet s erős felhősödés indult meg. Északon ismét kiderült.

A legalacsonyabb hőmérséklet Ravno Podoljen volt 7 fok, a legmagasabb Zajecsaon 34 fok.

Várható időjárás: Északról ismét derülés jön, amellyel a déli felmelegedéstől eltekintve, hűvös idő jár együtt. A tengerparton a hőmérséklet emelkedik.

MA ÉRKEZIK BEOGRÁDBA A MAGYAR FÖLDMŰVELÉSI MINISZTER

Beogradból jelentik: Gróf Teleki Mihály magyar földművelésügyi miniszter ma, szombaton reggel fél 9 órakor érkezik Beogradba, hogy visszaadja dr. Csubrilovics Bránkó jugoszláv földművelésügyi miniszter budapesti látogatását. Teleki Mihályt a beográdi főpályaudvaron dr. Csubrilovics Bránkó és báró Bakách Besseney György beográdi magyar követ fogadja ünnepélyesen. A pályaudvarról a magyar miniszternek a Szrpszki Cár szállóban berendezett lakására mennek, majd gróf Teleki 10 órakor megjelenik a királyi udvarban és beírja nevét az udvari vendégkönyvbe. Ezután látogatást tesz Cveticovics miniszterelnöknél, dr. Macsek Vladko miniszterelnökhelyettesnél, Cincár-Markovics külügyminiszternél és dr. Csubrilovics földművelésügyi miniszternél. Fél 13 órakor gépkocsin az Avalára megy, ahol megkoszorúzza az Ismeretlen Katona emlékművét, majd résztvesz a tisztelőre rendezett ebéden. Délután fél 6 órakor tea a magyar követ-ségen, este 9 órakor pedig dr. Csubrilovics ad vacsorát magyar kártársa tisztelőre. Gróf Teleki másnap reggel Nisbe utazik, ahol délelőtti megtekinti a mezőgazdasági kiállítást, délután pedig meglátogatja Cveticovics miniszterelnököt a Nis-fürdőn levő villájában. Az esti gyorsal utazik vissza Budapestre.

A munkájából élő tisztességes embert nagyon megbecsülik s az ember értékének fokmérője kizárólag a munka.

Egy érdekes, humoros példát mond el még Kocsis bácsi, jellemzően az ottani viszonyokra. Egy előkelő, gazdag angol ur valami szép szalagarnitúrát csináltatott. Nem alkudta ki előre az árat, ezért a szállításkor az ifjabb Kovács, aki még nem ismerte az ottani viszonyokat, nem tudta, mit számítson. Megkérdezett egy régóta ott élő magyart, mire ez azt a tanácsot adta, hogy annyi fontot kérjen, ahány lirat Rómában szokott kérni az ugyanilyen munkáért. Kocsis Ödön csak húzódozva, félve ment ebbe bele, de szót fogadott és

540 fontról állított ki számlát. És amikor átadta a gyönyörű, kárpitított butorokat, nagy szív-

Magyarországnak 13.500.000 lakosa van és területe 162.000 négyzetkilométer. Budapestről jelentik: A tegnapi közzétett hivatalos statisztikai kimutatás szerint Magyarország, amely a trianoni békeszerződés után 93.000 négyzetkilométer területű volt, most a Felvidék, Kárpátalja és Erdély visszacsatolása után 162.000 négyzetkilométer területű. Magyarországnak 1930-ban 8.688.000 lakosa volt, a visszacsatolt területekkel együtt pedig most 13.500.000 a lakosok száma.

— A stuttgarti polgármester Beogradban. Dr. Ströhlting stuttgarti főpolgármester tegnap Beogradba érkezett és látogatást tett Tomics Jevrem beográdi városelnöknél.

— Tudományos célra felboncolták a szombori kétszeres rablógyilkos holttestét. Szomborból jelentik: Tegnap Szomborba érkezett dr. Miroszáv'jevics Ede zagrebi egyetemi tanár, aki a szombori törvényszék elnökétől engedélyt kért Levojevics Antun, az öngyilkossá lett kétszeres rablógyilkos holttestének felboncolására. Dr. Miroszáv'jevics az engedély birtokában elvégezte a boncolást és a gonosztevő agyát, szívét, valamint még néhány fontosabb szervét magával vitte Zagrebba, hogy ott azokon tudományos vizsgálatokat folytassanak. Szarka Svetislav szombori törvényszéki elnök egyébként lefolytatta a vizsgálatot a gonosztevő: öngyilkosságának ügyében és megállapította, hogy az öngyilkosságért mulasztás miatt senkit nem terhel felelősség.

Mindent megmond e két szó: »Növényharmat« ezer jó!

— Éjszakai légvédelmi főpróba Noviszádon. Noviszádon csütörtökön a délelőtti légvédelmi próba után este is tartottak légvédelmi gyakorlatot. Este 20.57 órakor szólalt meg a vészjelző sziréna és a gyakorlat 21.45 óráig tartott. Három repülőgép végzett képletes támadást Noviszád ellen, színes rakétákat dobtak le és lentről is röpöntyűket ergettek fel. Több helyen tűz gyulladt ki, amelyet a tűzöri készség azonnal eloltott. A közönség ismét fegyelmetlenül viselkedett, amennyiben igen sok helyen nem sötétítették el a lakásokat.

dobogással várta az eredményt. A gazdag angol azonban éppen csak hogy megnézte a számlát, máris szó nélkül a zsebébe nyúlt és szemrebbenés nélkül fizetett...

Amikor bucsuzól kezét rázunk a derék iparosmesterrel, Kocsis bácsi csak »ugy mellékesen« megemlíti, hogy még két gyermeke él a messzi távol idegenben. Egy másik fia, aki szintén kárpitosmester, a marokkói Casablanca városában, egy leánya pedig Abesszinia fővárosában, Addis-Abeában él, ahol egy olasz állami tisztviselő boldog felesége.

A sashalmi derék kárpitos tehát három gyermeket is adott a külföldnek. Három értékes magyart, akik megbecsülést, szeretetet és elismerést szereznek a »legsötétebb világrészben« a magyar fajtának.

Péchy-Horváth Rezső

**NAGY VÁLASZTEK
NŐI SELYEM
FEHÉRNEMŰBEN**

TELJES VÉGELADÁS!!!

Ing, harisnya és más kötöttárú — Használja ki az alkalmat, míg a árúkészlet tart
»LAFAJET«, Noviszád, Kralja Petra II. ul. 2.

**SAJÁT ERDEKÉBEN
SIEMEN VÁSÁROLNI!**

— Ne verd az anyósod. Csütörtökön tárgyalta a szombori törvényszék egyes büntető bírása a 45 éves Kegler Vendel sztanisicsi napszámos bűnügyet, aki 1940. január 14-én behatolt Beck Katarina házába és ott az asszonyt öklével összeverte. A vádlott a tárgyaláson beismerte, hogy bement az asszonyhoz, de nem törte fel az ajtót és csak a véleményét mondta meg. A bíróság kihallgatta a tanukat és végül Kegler 540 dinár pénzbüntetésre vagy 9 napi elzárásra ítélte. Az ítélet jogerős.

— Légvédelmi gyakorlat Szomborban. Csütörtökön délelőtt 11 órakor légi támadást jelzett a szombori városháza tornyában elhelyezett sziréna. A jelzést azonnal átvette a többi sziréna, harang és a mozdonyok és éktelen zaj jézte a repülőgépek érkezését. A légvédelmi alakulatokhoz beosztottak azonnal elfoglalták kirendelt helyüket. Az egész forgalom megállt, minden járműt leállították, a polgári lakosság pedig a kapujakba és óvóhelyekre ment. Fél 12 előtt a riadó véget ért.

— Maliigyosi hírek. Varga István és Varga Ferenc gazdálkodók kutyáik miatt összeverekedtek. Az egymással szomszédos két gazdálkodó először kölcsönösen elpusztította egymás kutyáját, majd összeverekedtek annyira, hogy mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek. — Blau Vilmos kereskedő Maliigyos és Szekics között a nemzetközi uton egy pénztárcát talált. Igazolt tulajdonosa nála átvetheti. — Ujvári Antal újfalusi lakos házában udvarán a számkakazal kigyulladt. A tüzet szerencsére idejében észrevették és a gyorsan kivonult tűzoltóság a tűz terjedését idejében megakadályozta. — A legutóbbi hetivásár árai a következők: Buba 300, kukorica 320, új csöves kukorica 120—150, hizott disznó 12—13, kacsa 13, kővérliba 15, marhahús 12, disznó- és borjúhús 16, zsir 22 dinár, tojás 80—90 para.

— Ha' álos szerencsétlenség Csantavíren. Kozma József csantavíri gazdálkodó házában csütörtökre virradó éjszaka tűz támadt, melynek füstje megölte a házban lakó Kozma Károly 29 éves elmebeteg flatalembert. Kozma Károlyt családja szobafogságban tartotta. A beteg csütörtökre virradó éjszaka cigarettára gyújtott, majd elaludt. A cigaretta a paplanát meggyújtotta és nagy füst keletkezett. Kozma Károly felébredt és ki akart menekülni, de mivel családja állandóan erős zár alatt tartotta, ezt nem tudta megtenni. Kozma Károly hamarosan eszméletlenül esett össze és a szobában összegyűlő nagy füst megölte. A tűz nem terjedt tovább. A beteget reggel családja halva találta. A temetésre az engedélyt megadták és a szerencsétlenség áldozatát nagy részvétel mellett helyezték örök nyugalomra.

— Moravica hírek. Három moravica inas, Soós Imre pincér, János János asztalos, Kasza Lajos asztalos és Kiss József pékinas néhány nap e'ött együttesen elhagyták munkahelyüket és megszöktek. A kalandkereső inasokat a szubotica rendőrség fel tartóztatta. — Az Ipartestület titkársága ezúton is felhívja a kovács, patkolókovács, lakatos, géplakatos, bádogos és mechanikus tagjait, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az egyesületi helyiségben. — Takács Sándor mészáros, Rózsa Ferenc asztalos és Kucor József szabó Topo'án segédvizsgát tett. Erdei Sándor géplakatos és Vakula János bognár a szuboticai mestervizsgáztató bizottság előtt mestervizsgát tett.

— Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslohdjenja 2

— Kupuszinára jött lopni a jómódu szombori gazdálkodó. Kupuszináról jelentik: Nédics Bányó jómódu szombori gazdálkodó és béréslegénye csütörtökre virradó éjszaka kocsin Kupuszinára mentek, ahol el akarták hajtani Toldi István gazdálkodó kacsáit. Toldi a zajra felébredt és miután látta, hogy tolvajokkal van dolga, felkeltette a szomszédját, Kis Pál gazdálkodót is és vele együtt vasvillával futott a tolvajok után. Izgalmas hajszá kezdődött, amelyben részvett több környékbeli lakó és két csendőr is. A kocsin menekülő tolvajokat sikerült elfogni és Kupuszinára vinni. Kupuszinán Nédics leugrott a kocsiról és el akart futni, de az egyik rendőr utána lőtt és a golyó a tolvaj térdébe fúródott. Nédics és béréslegényét beszállították a szombori törvényszék fogházába. Nédics Bányó nemcsak jómódu gazdálkodó, hanem régebben szombori városi képviselő is volt.

— Dr. Klemm Ádám orvos, katonai szolgálatáról visszatért és rendelését újból megkezdte. Szteri Becej, Kralja Petra u. 44.

— Bezdáni hírek. Pravdjik János bezdáni pékmestertől kiskorú inasa mintegy 3000 dinárt sikasztott, majd eltűnt. A fiú a pékmesternek katonai tartózkodása idejére megbízást kapott, hogy a vásárlóknak a kenyeret kihordja és az érte járó pénzt beszedje. A fiú el is végezte a do'gát, de a pék feleségével nem számolt el rendesen. Amikor Pravdjik a gyakorláról visszaérkezett, nyomtalanul eltűnt. A pékmester feljelentést tett ellene a csendőrségen, amely Zmajevácon elfogta. — Bezdán határában a jövő héten kezdődik meg a kukoricatörés. A termés kitűnő.

— Baranyában megkezdődött a szüret. Bezdánból jelentik: A baranyai szőlőkben megkezdtek a szüretet. Mint előre látható volt, a termés igen gyenge. Az új bor iránt máris nagy a kereslet. Az új bor ára egyelőre 4—5 dinár, míg tavaly ilyenkor 1.80—2 dinár volt az ár.

Állami osztálysorsjáték
Uj játék. Első húzás október 11-én. Sorstegyek kaphatók a meghatalmazott főeljárúsnál
Lustig Lajos banküzletében, Noviszád, Kralja Aleksandra 15.
Nagy nyerési esélyek!

— Bácskogradistei hírek. A paritásos bizottság határozata értelmében a munkások a kukoricaszedésért egy a csöves kukoricából, mint a szárból nyolcadrészt kapnak. — Azok a földbirtokosok, akiknek földjén katonai munkálatokat végeztek, jelentkezzenek Benz Boldizsár községi tisztviselőnél. — Azok, akik kancáikat annak idején nem vizsgáltatták felül, az állatokat vezessék Nádáljra és a költségekre vigyenek magukkal 50 dinárt. — A hadsereg részére lefoglalt vagy előjegyzésbe vett tárgyak és állatok eladása szigorúan tilos. A katolikus templom bucsuját vasárnap, szeptember hó 29-én tartják meg.

TUDOD-E,

— hogy az első cirillbetűs könyvet, a zengi glagolita misszálét, Magyarországon nyomták 1491-ben, hogy az első román nyomtatvány 1552-ben a gyulafehérvári nyomdában készült, egyébként Magyarországon már 1472-ben nyomdát alapított Mátyás király Budán s ezzel megelőzte többek közt Angliát és Svédországot is?

— hogy az első szerb szintársulatot Pesten szervezte Eujics Joakim és hogy az első szerb tudományos társulatot — a Matica Szrpszkat — Budán alapították 1826-ban?

— hogy Magyarország a katolikus egyházban az ötödik helyet foglalja el, mert az első a németrómai császárság utóda Ausztria, második Franciaország, harmadik a legkatolikusabb ország, Spanyolország, negyedik Anglia, a hit védelmezője, ötödik Magyarország, amely az egyetlen apostoli királyság s ezért a magyar hercegprímást a pápától a hatodik hely illeti meg, közvetlenül a patriarechák után?

... Igen, de az *Talol* terpentines

— Lopás Sztáribecsen. Özv. Jelics Anna sztáribecsei asszony lakására éjszaka ismeretlen tettes hatolt be és elvitt hat párnát. A tolvaj betörte a lakás egyik ablakát és úgy ment be. A nyomozás megindult.

— Elítélt kerítőnő. A noviszádi törvényszék tegnap hatvannapi szigorított fogházra ítélte Szijardzics Mária sárengrádi asszonyt, akiről bebizonyosodott, hogy kerítéssel foglalkozott.

— Székrekedésnél és emésztési zavaroknál ígyünk reggel éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

— Elégett a takarmány. A noviszádi törvényszék 420 dinár pénzbüntetésre ítélte Marti József szrbovráni szögát, aki kukoricatakarmányt vitt kocsin és azt égő cigarettacsutkával akaratlanul felgyújtotta. Az elégett takarmány Dungserszki Jása szrbovráni gazdálkodó tulajdona volt.

— Verekedő rokonok. A szubotica kórházba tegnap súlyos állapotban szállították be Tikvicki Matild felsőverusicsi asszonyt. Tikvicki Matild az öt kihallgató rendőrtisztviselőnek elmondta, hogy Rukavina László és Tumbász József nevű rokona minden ok nélkül összeverte és súlyos sérüléseket ejtelt rajta. A rendőrség a két verekedő rokon ellen eljárást indított.

— Ma folytatják Szubotica város közgyűlését. Dr. Lipozencics László szubotica városelnök tegnap értesítette a városi képviselőket, hogy a hét elején félbeszakított városi közgyűlése ma délelőtt 9 órakor folytatják. A közgyűlés mai napirendjén 60 ügy szerepel.

— Hirtelen halál. Kozovics Antonia 55 éves szubotica asszony a Szivácuton az egyik kukoricás mellett hirtelen összeesett és meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálát szívszélhűdés okozta.

— Uj rendőrségi előjáró Szentán. A belügyminiszter Vikentijevics Zsivkó beográdi városigazgatósági titkárt a szentai rendőrség előjáróvá nevezte ki. Vikentijevics Zsivkó tegnap megérkezett Szentára és elfoglalta hivatalát.

HITLER AROLF TESTŐRSÉGENEK UJ TÁBORI JELVÉNYE

„Akar Ön Caruso hangján magyarul énekelni? használjon sonovoxot“

Új, hatalmas forradalmi találmány a filmszakmában

(Hollywood, szeptember.) — Hollywoodban egy reggel Gilbert Wright filmíró éppen az állá alatti kaparászott önbortvapengéjével, tágranyított száijai, amikor csodálkozva vette észre, hogy

a levagott szakáll sercegése nyitott száján keresztül erősen hallatszik.

A meglepetések Hollywoodban igen gyors cselekvésre bírják az embert, így Wrightot is, aki elrohant hangvillát szerezni. A hangvillát szorosan a torkához illesztette és némán, kizárólag ajakmozdulatokkal „halló”-t mondtot, mire a hangvilla rezgésbe jött és halkán bár de k mondta a hallót.

Ezen a felfedezésen felbátorodva, Wright két éven keresztül arra fordította idejét, hogy egy kis készüléket állított össze, amely

a filmszakmában olyan forradalmi újítás, mint annakidején a hang fényképezése volt.

A készülék egy fonográfól és két vezetékkel ellátott vibrátorból áll.

A neve „sonovox”

és legfőbb tulajdonsága, hogy csodákat tud művelni. Ha a vibrátorokat a nyakunk két oldalára helyezzük és a gramofonra Tito Schippa: O, sole mio lemezt tesszük fel és a szájunkat kinyitjuk:

az énekes csodás hangja a mi szájunkból fog előtörni.

Ha közben hangtalanul azt mondjuk: O, boldog napom az O sole mio helyett, a hangok árja bekerül a szájba, ahol átalakítható szavakká, ebben az esetben magyar szavakká. Már

a sonovox segítségével a kerekék, hegedűk vagy szírnák is tudnak beszélni

és mindenki tetszésszerűen nyelven énekelhet, Caruso vagy Galli-Curci hangján. Eppen csak a száját kell kinyitni és megfelelően mozgatni.

Az ember abban a pillanatban a sonovox segítségével átalakul hangszoróvá

és a csoda megtörténik.

A sonovox már elindította a filmszakma egyik legnagyobb forradalmát. Néhány éven belül

bármilyen hangostílműt bármilyen más nyelvre lehet változtatni,

am nem beszélve arról, hogy a nagyszerű drámai színdarab könnyűszerrel énekelhetnek a világ legnagyobb énekesei hangján. W. G. készülékének voltaképpen az a titka, hogy az emberi torokban önálló hangot alakít ki.

Wright tudta, hogy a hang a hangszárak levegő által való rezgése következik és hogy a hang átalakítását a szájban a szápadlás, a nyelv, az ajkak és a fogak végzik. Nos, az embernek nem kell feltétlenül a tulajdon hangját szavakká átalakítani, bárki más hangját is átformálhatja.

A jövőben

megszűnik a kellemetlen és idetlen szinkronizálás.

az amerikai színdarab hangja nem változik, csak éppen a filmről elhangzott szavak lesznek tetszés szerint olaszok, franciák, németek vagy magyarok. Bárki anyanyelvén hallgathatja meg a nagy politikai szónoklatokat. A sonovox segítségével Roosvelt beszédét magyarul, finnül vagy volapükül hallgathatjuk, ahogy éppen tetszik. A film szakmán kívül a sonovox a némafilm is segít. A sonovox viselője a vibrátorokat a torkához illeszti, mondjuk a gallérija alá rejti, nyelvvel, ajkával szavakat formál, a hangot pedig a gép fog szolgáltatni.

**ZENE | FILM | SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰVESZET | IRODALOM**

Durbints sógor, Kátsa cigány és Lepénd község előliarósága ma este a noviszádi Daloskörben

Nagy érdeklődés a „Göre Gábor elindul...” ma esti előadása iránt

KILENC ÓRAKOR KEZDŐDIK AZ ELŐADÁS — JEGYEK EGESZ NAPON ÁT KAPHATÓK AZ ELŐVETELI HELYEKEN — ELŐADÁS UTÁN TÁNC

A magyar falu egészséges humorú, duzzadó alakjai je'ennek meg ma este a Daloskör színpadán. Göre Gábor bíró ur, Durbints sógor az esküdt, Kátsa cigány és a többiek mind arra törekednek majd, hogy szórakoztassák a közönséget. Keresztesi Sándor a „Göre Gábor elindul...” című zenés-komédia szövegírója gondolkodott róla, hogy színpadi alakjainak minden mondaná, minden szava kacagást váltson ki a nézőkből. Egészen természetesen vannak komoly jelenetek is a darabban, amelyek mindenkit megkapnák. Jane-uskó Gábor da'betétei hazai szerzőnk minden eddigi alkotását felülmúlják és ma már városzerte énekelik az egyes slágerkelet.

A népi élet egészséges alakjai

mellett megjelennek a színpadon a mai kor mondénjei is. Ezek is csak azért vonnak fel, hogy a közönséget megnevetessék, szórakoztassák. Weisz Magda, a kiváló táncos szubrett, Gerich Bandi és Keresztesi Sándor gondoskodnak róla, hogy a közönség ki ne fogjon a jókedvből és kacagásból. Melléjük T. Fül Juliska, a Szki-esák házaspár, azok, akik vezetik a darabot, de ugyancsak kitesznek magukért az összes többi szereplők is.

A ma esti előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Jegyek 10, 15 és 20 dináros árban elővételben egész napon át kaphatók Ábrahám János könyvkerekeskedésében és a Daloskör otthonában.

Az este kilenc órakor kezdődő előadás után tánc következik.

Svéd Sándort szerződtette a newyorki Metropolitan Operaház

Budapestről jelentik: A magyar művészvilágnak hatalmas szenzációja van: Svéd Sándor kamaranékest a magyar Királyi Operaház, a bécsi, berlini és müncheni Operaház és a milanoi Scala ünnepelt baritonistáját huszonöt estére szerződtette a newyorki Metropolitan Operaház.

Svéd Sándor az első magyar operaénekes, aki a világhírű Metropolitan színpadán fellép, tehát szerződése óriási megbecsülést jelent a magyar énekművészetnek is. Svéd Sándor szerződése értelmében huszonötöször lép fel a Metropolitan színpadán, ahová eddig csak a világ legnagyobb énekeseit hívták meg. Az Aida, a Simone Boccanegra, a Figaro házassága, s a Rigoletto főszerepeire szerződött le a világhírű magyar baritonista, akinek felfelé ívelő karrierje ezzel a szerződéssel elérte a legszebbet, amit operaénekes kívánhat magának:

a világ legelső Operaházában énekel!

Svéd Sándort harmincnégy éves korában érte ez a fényes és megtisztelő meghívás, amerikai útja azonban nem végződik Newyorkban. Először decemberben énekel a Metropolitan színpadán majd három hónapos hangversenyturnéra indul, amelynek legfőbb állomása Chicago. Eppen csütörtökön kapott újabb kábelált Svéd Sándor, amelynek értelmében

a san franciscoi Operaház sürgönyileg ajánlott fel szerződést, ugyancsak az Aida, Figaro házassága, a Simone Boccanegra és a Rigoletto főszerepeire. A san franciscoi

Operaház már október 12-én fel akarja lepetetni Svéd Sándort, úgy hogy az amerikai kábel értelmében a művésznek már szeptember végén Liszabonban hajóra kell szállni, hogy idejében az új világba érkezzen. Természetesen Svéd Sándor elutazása előtt még tárgyal Márkus László igazgatóval a budapesti Operaházban történő fellépése ügyében.

Svéd Sándor, aki egész fiatalon került a budapesti Operaházról Bécsbe, majd Münchenbe, Berlinbe és a legelső európai dalszínház színpadára: a milanoi Scalaba,

nagy délamerikai sikerek után mutatkozik be majd az Egyesült Államokban.

A világhírű magyar művész newyorki szerződötése évek óta az egyik legnagyobb eseménye a magyar operai életnek. Személyében a magyar énekművészet egészen rendkívüli képességű, gyönyörű hangú képviselője kerül a Metropolitan színpadára, ahol eddig még magyar énekes nem énekel.

*** (IIII) ***

Képkiallítás Moravícán. Király József tehetséges moravica fiatal festő a Polgári Kaszinóban képkiallítást rendez, amelyen száz képét teszi közzemlére. A fiatal, tehetséges művész kiállítására Moravícán és környékén nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Az Iglói diákok Zmajevácon. A zmajeváci Iparos Olvasókör műkedvelői október végén előadják az Iglói diákok című zenés színdarabot. Az előadás próbáit már megkezdték.

Schiaparelli levele Amerikából a Színházi Magazin új számának szenzációja. Elsa Schiaparelli drámai cénkséggel írja le a párizsi nagyszalonok menekülését és utolsó erőfeszítéseiket a francia divatipar megmentéséért. Nagy színházi beszámoló a kezdődő szezonról, Bulla Elma első itthoni fellépéséről, hét költő dala az őszről, a „Sárgarigófészék” című nagyszerű operett befejező része, a Színházi Magazin novellapályázatának győztes novellája és még sok érdekes olvasnivaló gazdagítja az e heti számot, mely a legszebb berlini őszi divatmodelleket is bemutatja. Melléklet a Kis Magazin Sicc urfi kalandjaival.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a szombori Magyar Közművelődési Egyesület kulturdelutánja iránt. A szombori Magyar Közművelődési Egyesület — mint már jelentettük — vasárnap kulturdelutánt rendez, mely iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az előadás délután 5.15 órakor kezdődik, műsora a következő: 1. Megnyitó beszéd. Elmondja Magassy Antal, az Egyesület elnöke. 2. Kádár Kata: Kömives Kelemenné, székely népballadák. — Szavalja Sauerborn Mária. 3. Kodály: Kiti kéne elvenni? Asszony, ki az ágyból: Kocsi szekér, székely dalok. Éneklék Kovalovszky József és Schüll Kató. 4. Áprily Lajos, Vallo-más Bartalis János, A fekete gondolat kivirágzik, Reményik Sándor, Igaz: Kegyelem, Szavalja Liebhárdt Eva. 5. Kodály Zoltán, Marosszéki táncok, Zongorán előadja Czuczónits Jolán. 6. Nyíró József, Favásár, Elbeszélés, Felolvassa Berkó János, A dalokat kíséri Kiss János. — Konferál Gachal János, az Egyesület elnöke.

Apróságok

Az angol belügyminiszter elrendelte, hogy valamennyi filmet szolgáltassák be a filmvállalatok. A filmtékeket földalatti helyiségben fogják elhelyezni. A rendelet következtében most már London minden mozgóképszínháza megszüntette működését, azok is, melyek a nagy támadás idején még üzembn voltak.

Tizenhároméves tenoristát fedezett fel Alexandriában az ottani opera igazgatója. Az igazgató a város egyik szegénynegyedében talált rá a fiúcskára, aki egy földszintes ház udvarán gitárkísérettel énekel olasz operaáriákat nagy tömeg előtt. Az igazgató magával vitte a kis Giorgio Bebuffot és ki fogja képezetni.

73 rádióállomás áll Németországban és a németek által megszállt területen a német rádióvezetőség rendelkezésére. E német kézben levő, német irányítás alatt működő állomásokat szabad csak német fennhatóság alatt álló területeken hallgatni, más rádióállomásokat azonban nem.

Rövidesen 600.000 magyar rádióelőfizető lesz. A magyar rádióelőfizetők száma szeptember 1-én 542.443 volt. A most visszacsatolt területekről hozzávetőleges becslés szerint körülbelül 50-60.000 rádióelőfizető várható, a magyar rádióelőfizetők száma tehát hamarosan elérte a 600.000-ot.

KÖZGAZDASÁG

Feltűnően késik az orosz nyerspamut

A német és az olasz textilműanyagok előrelőrése — Kevés a „parasztáru”

— Saját munkatársunktól —

A nyomasztó pamuthiány folytán nehéz helyzetbe került európai textilipar kihatásaképpen, egyre több az olyan ország, amelyben a kényszergazdálkodásról szóló rendeletek kapcsán, textiljegyet kellett bevezetni. Jugoszláviának eddig még sikerült ettől az intézkedéstől távolmaradni, de mint korábban jelentettük, a szlovéniai pamutszövőipar nagyrésze már leállt, illetve üzemét erősen korlátozta s a közeljövő kevés reménnyel biztat. Május vége felé kötötték meg a jugoszláv-orosz kereskedelmi megállapodást. Azóta több mint négy hónap telt el, azonban

az orosz pamut még mindig késik.

Jugoszláv részről mindent elkövetnek, hogy az orosz nyerspamut mielőbb eljuthasson az országba. Mint értesülünk, különböző tannin és cserzőanyagoknak Oroszországba való szállítása küszöbön áll. A Jugoszláv Tannin-Kartell mintegy tíz-tizenkét millió dinár értékű tannint küld Oroszországba, a nyerszezárdemények is jelentős összeget tesznek ki, így tehát nagymennyiségű pamut ellenértéke máris kellő fedezetet nyerhetne.

Nyilvánvaló azonban, hogy az orosz pamuton kívül, a jugoszláviai textilipar más nyersanyagra aligha számíthat. A háború befejezése után sem lehet remélni, hogy a nem hadviselő államok tengerentúli készletei egyhamar eljutnak Európába.

A délkelet-európai államok textiliparának tehát a háború után is tovább kell majd gondoskodni arról, hogy mezőgazdasága nagy része erre alkalmas területen fokozza a pamuttermelést illetve az olyan és egyre tökéletesülő textilműanyagokra: mint a német Zellwolle és az olasz »fioccc« térjen át. Ez a kérdés kísért a jugoszláv textiliparban is, ahol a belföldi pamuttermelés és a finom gyapjú előállítás iránt egyre nagyobb az érdeklődés, éppen úgy a textilműanyagokkal szemben is lanyhuló az eddigi merev tartózkodás. Az idei

beográdi és zagrebi őszi vásárokon már teljes képet nyerhettünk a textilműanyagok jelentőségéről,

amelyek bizonyos cikkeknel még a régi, természetes anyagoknál is hathatósabbaknak mutatkoznak. Nyilvánvaló tehát, hogy amint a századok folyamán a cukorrépa

kiszorította a nádból készült cukrot, úgy nyomja ki a textiliparból a műanyag a nyersgyapotot, amelynek behozatala a sűrűn ismétlődő európai válságok idején amúgy is mindig kérdéses. Ha az orosz és a török pamut behozatala elé további nehézségek nem hárnak, az év végéig Jugoszlávia mintegy ezer vasúti kocsnyi nyerspamutot kaphat — ebből háromszáz vagont Törökországból, — ami azonban műanyag pótlása nélkül a szükségletet nem fedezheti.

Felmerül tehát hovatovább annak a szükségessége is, hogy

Jugoszlávia készüljön fel a textilanyagjegyek bevezetésére

s a ruhajegyek megfelelő elosztásával próbáljon berendezkedni azokra a várható eseményekre, amelyek az ország lakosságának ruházati cikkekkel való ellátásában kétségenkívül mutatkozni fognak. Textilipari körökben úgy látják, hogy a finomabb textilárúnál, jobb ruhaszöveteknél még jöideig elkerülhető a ruhajegy. Az országban ma is vannak szövetkészletek, bár az árak: belföldi szövetnél 200 dinárról 350-re, külföldi szövetnél 270 dinárról 450—550 dinárra emelkedtek. Az ugynevezett

olcsó, parasztáru már alig van.

Félő, hogy éppen a legszélesebb-körü társadalmi réteg maradjon ruházat nélkül. A védekezés legelőkelőbb formája az egytipusú ruhafélék előállítása, továbbá a ruhakészítésnél használt pamut és gyapjufonal utáni gyűjtőforgalmi adó teljes törlése lenne, amiről

azonban az államháztartás nehezen tud lemondani.

Annyi bizonyos, hogy a mai helyzet a ruhajegyek bevezetésére utal s azt ha a háború tovább tart, Jugoszlávia sem kerülheti el.

»«(IIII)»«

Magyarország ezévi kukorica termése 7 millió mázsával lesz több a tavalyinál. Budapestről jelentik: Hivatalos statisztikai kimutatás szerint Magyarország ezévi kukoricatermését 30.27 millió mázsára becsülik, az augusztusi 30.94 millió mázsás becsléssel és a tavalyi 23.35 millió mázsás terméssel szemben. A burgonyatermést az idén 32.44 millió mázsára becsülik a tavalyi 23.93 millió métermázsás hozammal szemben, a cukorrépa termés pedig 17.68 millió mázsa lesz, míg tavaly csak 11.61 millió mázsa termelt belőle. A zöldség és gyümölcstermés is kielégítő volt az idén Magyarországon. Így uborka 240.000 mázsa termelt a tavalyi 205.000 mázsával szemben, a paprika hozama 114.000 mázsa a tavalyi 106.000 mázsával, a káposzta 2.33 millió mázsa a tavalyi 1.98 millió mázsával szemben.

»«(IIII)»«

UJRA FELOSZTJAK AZ AFRIKAI GYARMATOKAT

Ha Afrikát most újra felosztják

Mégváltozik a gyarmatok neve:

S hogy ezt könnyítsem, névváltozásra javaslatot teszek már eleve.

Bitang jöszágment vándorol sok ország

És nép, melynek hazája Afrika.

Brit Tanganyika új neve tehát

Legyen ezután: Bitang Anyika.

FANYAR TÓBIÁS

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

(183)

»A bűnösök meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

zöltek. Otthon töltöttem az estét a várbeli Mallory-palotában, de mert nagyon furcsán éreztem ott magamat, később áttelepedtem az Angol királynőbe. Ma este szándékoztam főkeresni szegény Vércsét, apai barátomat, hogy vele bizonyos ügyeket megbeszéljek.

Amikor Félix hangsúlyozottan kiemelte, hogy ma este akarta meglátogatni Vércsét: közömbösséget tettem ugyan, de alattomban annál élesebben fürkészte a bíró arcát.

Egy fontos körülménnyel nem volt tisztában.

Szólt-e vajjon az ügyvéd Szilva előtt tegnap este arról, hogy kilenc és tíz óra közt az ő látogatása esedékes?

A bíró szemmeláthatólag nem tulajdonított fontosságot ennek a közlésnek.

Félix megkönnyebbült.

Mégis jobb, ha senkisé tud róla, hogy a gyilkosság időpontjában őt várta az ügyvéd!

Most úgy tapasztalta, hogy ebben az irányban teljesen nyugodt lehet. Az ügyvéd, aki mogorva, szófukar ember volt, most is begombolkozva maradt Szilva előtt, mert hiszen egyébként Szilva vallomása alapján a vizsgálóbíró is tudna már az ő várt látogatásáról.

Igaz, hogy az esetben is fedné a tökéletesen elrendezett alibi.

A bíró, aki különben is benne volt a gyanúkok és terhelő bizonyítékok összegezésében, tömören előadta Félixnek a bűnügy állását s azokat az okokat, amelyek miatt Szilvát és Füredit le kellett tartóztatnia.

Félix színlent csodálkozással hallgatta a bíró fejtegetését s mikor az véget ért, az elragadtatás hangján kiáltott föl:

— Tökéletes jogi mestermű, bíró ur, csak gratulálhatok! Mily pompás elmeél, mily borotvaéles logika! Szinte fölösleges minden további vizsgálat,

A bírónak jölesett a hízogó nyilatkozat.

— Nos tehát, essünk túl az ön formászerű kihallgatásán.

Szórakozottan néhány kérdést intézett Félixhez, amelyekre ő tökéletes biztonsággal, gyorsan felelgetett.

— Mikor beszélt ön utoljára dr. Véresével?

— Tegnap estefelé, úgy hat óra után távozott a Mallory-palotából, ahol, mint ügyvédem, résztvevő a hagyatéki körüli eljárásban.

— Azóta nem látta?

— Nem. Mint említettem, otthon töltöttem az estét.

— Az ügyvéd valami okiratot készített a Mallory-hagyatékot illetőleg. Mikorra tüzték ki azok aláírását?

— Határozottan nem állapodtunk meg az időpontban. A dolog nem volt sürgős.

— Ismeri ön ezt az ékszeret? — kérdezte a bíró, fölmutatva a fekete csillagot.

— Mi ez, valami csecsebecse? Sohasem láttam.

— Az ügyvédnél elzalogosított ékszerek egyike. — mondotta magyarázólag a bíró. — Az egyik tettes, Szilva irnok zsebében találtuk meg. Ez olyan döntő bizonyíték, hogy ügyvédi elintézi az írsét, minden tagadás ellenére is.

Félix alig tudta megállni, hogy el ne mosolyodjék.

A bíró ezzel befejezte Félix kihallgatását s mikor az állt a jegyzőkönyvet, barátságos udvari léssel elbocsátotta

A jugoszláv vasutforgalom nehézségei

MIÉRT FIZET RÁ A VEZÉRIGAZGATÓSÁG NAPONTA EGYMILLIÓ DINÁRT A VASUTRA?

A »Zselyeznicke Novine« legutóbbi számában Milosevics Lázár volt államvasuti igazgató érdekes és tanulságos cikket közöl a jugoszláv államvasutakról. A cikk többek között a következő megállapításokat teszi:

A jugoszláv államvasutak igazgatósága, miután belátta, hogy a bevétel és kiadás közötti viszony nem javul és a kiadások még mindig magasabbak a bevételeknél, elhatározta, hogy fel-emeli a vasuti fuvardíjat, hogy eltüntesse a bevételi hiányt.

Az államvasutaknak 416 millió dinárra van szüksége erre a célra és ezért hívta össze a tarifabizottságot, hogy vele karöltve állapítsa meg a maga-

sabb fuvardíjakat.

A tarifabizottság tárgyalásai során igen érdekes adatok kerültek a nyilvánosság elé. Jójics Milán vezérigazgató bevallotta az értekezleten, hogy az államvasutak kihasználása mindig deficités volt és ezt csak állami hozzájárulással lehetett fedezni, mégpedig a reparációval és kompenzációs beszerzésekkel. Ez az állapot azonban 1931-ben megszűnt. Azóta, vagyis 1931 óta egymilliárd dinár tökélet emésztettek meg az államvasutak.

A vasuti vezérigazgatónak ez a bevallása arra készítette a cikkirót, hogy összehasonlítást tegyen az államvasutak 1930. és 1939. évi helyzete között.

	1930	1939
1. A vasuti hálózat hossza	9.166 km	9.647 km
2. Vasuti állomások száma	1.660	2.295
3. Mozdonyok száma	2.823	2.295
4. Személykocsok száma	5.812	5.138
5. Teherkocsok száma	59.160	53.524
6. Személyzet száma	76.951	86.046
7. Brutto tonna kilométer	14.664.314	14.304.702
8. Kihasználási koefficiens	10.290	9.270

Ezek a számok igen tanulságosak és a vasutak kihasználásának közel katasztrofális visszafejlődését mutatják. Míg a vasuti hálózat kilométerei folyton növekednek, addig a mozdonyok és kocsik száma nagyon érezhetően csökken.

Néhány év múlva az öröklött kocsi-parknak már csak 10%-a marad meg és mi történik azután, ha nem újítják meg a kocsi parkot?

Allandóan újabb vonalakat építenek. Most közel ezer kilométer áll építés alatt. Ez új vonalakat részére legalább 300 mozdony, 600 személy és 6000 teherkocsi kellene, hogy az új vonalakat ki is lehessen használni. Ezzel szem-

ben az új vonalak építésére előirányzott hitelekkel semmit sem tettek félre új közlekedési eszközök vásárlása céljára.

Hogyan bonyolítják le a forgalmat majd az új vonalakon, amikor még a mostaninál is kevesebb számú mozdony és kocsi lesz majd?

Ezzel szemben az 1930. évi tisztviselő-redukció után tízezerrel, az 1933. évi redukció után pedig tizenhatezerrel több a tisztviselő. Az alkalmazottak egy részét a cikkiró nem tartja alkamasnak a munka elvégzésére, mert hiányzik a kellő szakképzettség. Ezért fizet rá naponta az államvasutak vezérigazgatósága egymillió dinárt a vasutra.

A Prizad tavalyi üzletmenete

A GABONA- ÉS KUKORICAÜZLETRE RÁFIZETETT, A GYÜMÖLCS-SZÁLLÍTÁSON KERESSETT

Beográdból jelentik: A Prizad vasárnap tartja meg közgyűlését, amelyen az 1939-1940. üzletévről, illetve az 1939 július 30-tól 1940 június 30-ig terjedő üzletmenetéről számolnak be.

A jelentésből látszik, hogy a Prizad a fenti idő alatt 357.152 tonna búzát vásárolt, amiért 604.2 millió dinárt fizetett ki. A fenti mennyiségből az országban 102.394 tonnát adott el, míg 245.149 tonnát külföldre szállított és a június végi tartalék 8.757 tonna volt. Az eladott búzáért a Prizad 516.7 millió dinárt kapott, a tartalék értéke pedig 20.7 millió dinár volt, ami összesen 537.4 millió dinár. Eszerint

a Prizad a búzaüzletben 66.7 millió dinárt veszített.

Ugyanez idő alatt összesen 19.554 tonna kukoricát vásárolt a Prizad, amiért 31.2 millió dinárt fizetett ki. E kukoricamennyiségért az eladás alkalmával 31 millió dinárt kapott, vagyis a kukorica üzletre is ráfizetett 200 ezer dinárt.

Hasonlóan ráfizetéssel végződött a bab üzlet is. Az elmúlt üzletévben összesen 600 tonna babot vásárolt a Prizad 3.1 millió dinárért és 594 tonnát adott el 1.1 millió dinárért, vagyis a babra 2 millió dinárt fizetett rá.

Olajrepcét 2.669 tonnát vásárolt a Prizad 7.2 millió dinárért, amiből 2.510 tonnát adott el 7.1 millióért. A kezelet folytatán 158 tonnás hiány mutatkozott, így tehát erre az üzletre száz-ezer dinárt fizetett rá a Prizad. Vásároltak 3.504 tonna napraforgó magot is 7.2 millió dinár értékben, az eladott napraforgó mag mennyisége 3.495 tonna volt 7.4 millió dinár értékben. A napraforgón tehát 200.000 dinárt keresett a Prizad. A lenmag üzlet 16.000 dinár veszteséggel járult.

Ezzel szemben nagyon jó üzlet volt a gyümölcsértékesítés. A Prizad 41.553

tonna szilvát vásárolt 116.2 millió dinár értékben. Az eladott szilva és a megmaradt készlet értéke 180.0 millió dinár, ami azt jelenti, hogy

a szilvaüzletben 63.8 millió dinárt keresett a Prizad.

A szilvaüzlet 600.000 dinár hasznot jelentett, a többi gyümölcs is 400.000 dináros hasznot hozott, ami azt jelenti, hogy a gyümölcsüzletben 64.9 millió dinárt keresett a Prizad.

A Prizad ezenfelül még 1.135 tonna borbort és 753 tonna pálinkát is vásárolt összesen 8.2 millió dinár értékben.

«(IIII)»»

□ Korlátozták a kenyér- és liszt-forgalmat Dániában. Személyenként és havonta nyolc kiló kenyeret vagy két kiló lisztet szolgáltatnak ki. Egyszersmind a kenyér árát 56 százalékkal felemelték. A kismértékben rendelkezésre álló benzín ára ugyancsak drágább lett: 40 óréről 87 órere emelkedett. Ennek következtében az autótaxik viteldija is kétszerese az eddiginek.

□ Szállodás egyetem Heidelbergben. A világhírű Schloss-hotelben vasárnap nyit meg az első német iskola-szalló. A szálloda üzemét szakavatott vezetés mellett fiatal lányok látják el, akik itt töltik a szállodásipari gyakornoki éveiket. Fiatal lányok fogadják a vendégeket, állítják ki a bejelentő lapokat, szolgálnak ki stb. A cipőtisztítástól kezdve a felszolgáláson át egészen a könyvvitel, üzleti levelezés és pénztárkezelés elsajátításáig mindent megtanulnak, ami a szállodásipar körébe vág. Az egyéves tanfolyam alatt a vendékek történelmet, a közgazdaságot és a helyes táplálkozás alapismereteit és idegen nyelveket tanulnak meg.

Félix éppen a kocsjába szállt, amikor látta, hogy két rendőr egy fiatal nőt kísér be a törvényszékre.

Meglepetve nézett utánuk a kocsi-ból.

Az elővezetett nő Vera volt.

A vizsgálóbíró ugyan elbocsátotta délután Verát, de aztán észbe jutott, hogy egy fontos körülményre nézve nem hallgatta ki.

Elrendelte tehát újból való elővezetését.

Mikor Félix az elővezetett nőben Verára ismert, halkán odaszólt a kocsihoz:

— Hajts gyorsan a Nemzeti Kaszinóhoz!

Verára a törvényszéken kínos meglepetés várakozott.

A vizsgálóbíró, — valami Bach-korszakból ittmaradt »beamtere«, — kegyetlen, hideg ember volt s göröcsösen ragaszkodott a maga korlátolt elképzeléséhez. Ámbár oly buta volt, mint aminő egy osztrák hivatalnok csak lehet, a világ legokosabb emberének és legkitűnőbb bünygyi jogászának képzelte magát.

Ő most azon tud, hogy Szilvát és Füredit megették gyilkosoknak, azt is feijébe vette, hogy Vera bűntársa volt az urának.

De elkéserevéssel és bosszúsággal gondolt arra, hogy amilyen csinosak az efféle menyecskék, ép oly ravaszak és állhatatosak is.

Vera persze nem tudott semmiről semmit, aminthogy nagyon jó tudjuk, hogy ebben — Vérecse halálában — nagyon is ártatlan volt.

Nem a férje volt az ügyvéd gyilkosa, hanem a kedvese.

De hát akkor, amikor Félixnek átadta magát, meg se ámodta, hogy nem szép és finom gavallérnak, hanem elvetemült gyilkosnak vált a kedvesévé.

Már látta a vizsgálóbíró, hogy

Vera »konok« tagadásával szemben csak valamely hirtelen fölvetett keresztkérdés segíthet — esetleg.

Már jó ideje készen tartogatta a kérdést s most elérkezettnek látta az időt, hogy megkérdezze Füredinél ellen a cselkötőrest.

A ceruzájával szórakozottan játszadozva, ezt kérdezte (de mialatt a szavakat kiejtette, csupa szem és fül volt):

— Mikor varrt föl az ura kabátjára utoljára gombokat?

Vera arcán meglepetés és zavar tükröződött.

Hát még ily csekélységgel is törődnek itt?

— Azt hiszem, ma reggel is varrtam föl gombokat, — mondotta végre.

A vizsgálóbíró szeme szikrázott az örömtől.

— Ma reggel? Milyen gombokat varrt föl? Milyen ruhára?

— Míg az uram aludt, azalatt elkészítettem a reggelijét. Aztán megvizsgáltam azt az öltözetét, amelyben a hivatalba jár. Egy gomb hiányzott róla, valahol leszakadhatott a raktárban. Mivel olyan vagy hasonló gomb nem volt kéznél, levágtam mind és másféle gombokat varrtam föl a kabátjára!

A vizsgálóbíró elcsodálkozott. Hát ez miféle gonosztevő-fajta lehet, aki félig beismeri a legfontosabb körülményt, de csak azért, hogy annál bátrabban letagadhas-sa?

Mint macska az egérre, tört rá az asszonykára:

— Csakhogy nem arra a ruhára varrt ön föl új gombokat, hanem a postásruhára!

Előkapta s fölmutatta a Róka által megtalált postásgombot:

— Ez a gomb hiányzott az ura postáskabátjáról! S ehelyett varrt föl ön új gombot s a többiek helyett is, amelyeket ravasz számítással levágtak!

Vera nem tudta, nevéssen-e vagy bosszankodjék ezen az ostobaságon.

(Következő)

Gazdasági világhíradó

MEGVÁSÁROLTÁK DÉLDOBRUDZSA GABONÁJÁT A ROMÁNOK. A román szövetségi intézet Dél-Dobrudzsában a tartomány Bulgáriának való átadása előtt 19.000 tonna gabonát vásárolt össze és az ország belsejébe szállította. Ebből nyolcezer tonna buza, ötezer tonna árpa, négyezer tonna zab, ezer tonna rozs és nyolcezer tonna bab. Ezt a gabonamennyiséget Bukarest és több más romániai nagyobb város élelmezésére akarják felhasználni.

ZSIRHIÁNY SZÓFIÁBAN. A bolgár fővárosban az utóbbi napokban érezhető zsirhiány lépett fel. A gazdasági rendőrség általános razzitát rendezett a zsirkereskedőknél és nem kevesebb, mint 10.000 kg. rejtett zsirkészletet foglalt le. A kereskedőket, akik nyilván azért rejtették el a zsirt, hogy később magasabb áron értékesíthessék, internálták.

ZAGORAJ bolgár kereskedelmi miniszter bejelentette, hogy Bulgária rövid időn belül megteremti a szabad-időmozgalmat. A bolgár szervezkedést a német Kraft durch Freude mintájára végzik. A szabadidő-mozgalmat vezetője a bolgár vöröskereszt-egyesület elnöke, Zabov dr. lesz.

MI LESZ A VADGESZTENYÉ-BŐL? A németországi példák hatása alatt, ahol a vadgesztenyét állati takarmány, olaj és keményítő gyártására használják fel, Dániában is elhatározták, hogy az óriási mennyiségű vadgesztenyetermést nem engedik veszendőbe menni, hanem hasznos célokra fordítják. Dániában elsősorban állati takarmány gyártására akarják felhasználni a vadgesztenyét, mert az ország amugyis takarmányhiánnyal küzd. A nagykitérésű dán bükkerdők makktermelését is felhasználják majd olajgyártásra.

SPORT
Változások a jugoszláv és magyar válogatottban

Welker Budapesten játszik

A vasárnapi mérkőzésekre készülő magyar válogatottak csütörtökön délután tartották második heti edzésüket. Az A) csapat az Úllői-úton a Fiat cég-csapat ellen játszott 2x30 perces mérkőzést s győzött 5:1 (1:1) arányban, a B) csapat ugyanakkor a Hungária-úton 2:0 (1:0) arányban győzött az MTK ellen. A két mérkőzésen mutatott formák alapján vitéz Ginzery Dénes szövetségi kapitány felcserélte Kiszelyt és Tihanyi II-t, tehát Kiszely (Ferencváros) Budapesten az A) csap-

pat balösszekötője lesz, a csepeli Tihanyi II pedig Beogradban játszik a B) csapatban.

Tamássy István dr. ifjúsági kapitány a következőképpen állította össze a magyar ifjúsági válogatottat:

Dósa — Lőrincz, Szűcs — Keri, Braun, Rottenbiller — Hollosi, Berzi, Kiss J., Beke és Turbék.

Budapesten, a románoktól elszenvetett vereség ellenére is, nagy érdeklődéssel várják a jugoszláv válogatottat, amely a magyar tízenegynek mindig kemoly ellenfele volt. Az eddigi mérkőzések eredményei:

1927, Budapest: Magyarország győz 3:0-ra.

1927, Zagreb: Jugoszlávia győz 5:1-re.

1928, Budapest: Magyarország győz 2:1-re.

(Ezen a három mérkőzésen a magyar B) csapat játszott, mert ugyanakkor a magyar A) csapat az osztrákokkal és olaszokkal mérkőzött.)

1931, Beograd: Jugoszlávia győz 3:2-re.

1937, Budapest: 1:1 arányban döntetlen.

1939, Beograd: Magyarország győz 2:0-ra.

A jugoszláv válogatott csapatokban újabb változás történt. Budapesten az A) csapatban Belosevics helyett Dubac lesz a balhátvéd és Matekalo helyett Welker a balszélső, Aca Petrovics helyett Buzovics játszik balösszekötőt Budapesten, Petrovics pedig a B) csapatba került.

A budapesti főmérkőzést, mint már megírtuk, a bécsi Beranek vezeti, az ifjúsági mérkőzést a budapesti Palásti, míg Beogradban a bolgár Csumpalo lesz a játékevezető.

WELKER JÓZSEF

(noviszádi Vojvodina) a jugoszláv A) csapat balszélsője Budapesten

A FERENCVÁROS OKTÓBER 13-ÁN KOLOZSVÁROTT JÁTSZIK

Az MLSz miniszteri biztosának felkérésére a Ferencváros október 13-án Kolozsvárott a visszacsatolt Erdély válogatott csapata ellen játszik. A mérkőzést az MLSz 100 tagu küldöttsége nézi végig.

Október 6-án, a magyar-német mérkőzés napján Kolozsvárott és Nagyváradon egy-egy budapesti válogatott vendégszerepelt, ugyanakkor a Szolnoki MÁV Nagykárolyban, a Gamma Szatmárnémetin és a Törökvis Nagybányán játszik.

Itt említjük meg, hogy a visszacsatolt részek teljhatalmu megbízottja Gálffy András, tegnap Kolozsvárra utazott, Gálffy András, a BT elnöke, székely származású s így kitűnően ismeri az erdélyi viszonyokat.

A NOVISZÁDI VOJVODINA ZAGREBBAN

A noviszádi ligacsapat tegnap délután elutazott Zagrebba, ahol ma és holnap barátságos mérkőzést játszik a HASK illetve a Konkordia ellen. A Vojvodina kirándulását Noviszád vasárnapi vendége, a Konkordia rendezi. A holnapi Konkordia-Vojvodina mér-

kőzés előtt Zseleznicár-HASK horvát ligamérkőzés lesz.

A Vojvodina a következő csapattal veszi fel a kétnapos küzdelmet: Csérics — Majtány, Popescu — Haasz, Szurics, Németh — Medarics, Marjanovics, Rogics, Schossberger és Mateovics, tartalék Mihajlovics.

BIRÓKÜLDÉS

A HOLNAPI MÉRKŐZÉSEKRE

Szombori kerület: Crvenkán Crvenkai SK—Mileticsi SK Mhók, Apatinban ASK—Szloga László, Odszacin OSC—Sport Bognicsár, Szomborban SzASK—Bajmoki AK Petrovics és ZsAK—kulai JSK Metz.

Petrovgrádi alszövetség: Petrovgrádon Radnicski—ZsSK Petrovics, Obilics—Borac (beogradí játékevezető), Kikindán ZsAK—Szloga Popovics, Pancevón Jedinstvo — Schwaebische Bauer és Bánát—Vojvodina Oltyán, Vrsacon Radnicski—Herz SK Teichner, Duran Szlini—Belackvai AK Jankovics, Belackván Juppiter—Vojvodina (V) Gerdec, Karlovácon BSK—Viktória (V) Joanovics, Kovacsán KSK—Szlávia Milin, Uzdinban USK—PSK Zloch és Elemiren Bánát—Novacrnai SK Nédics.

ASZTALI TENISZ

Noviszád: KOK—Szlávia (Pivnica) 5:4. A vendégcsapat váratlanul erős ellenfélnek bizonyult. Holnap Pivnicán visszavágó mérkőzés lesz.

A noviszádi KOK két folyó házi bajnoksága befejeződött. A helyezési sorrend a következő: férfi egyesben: 1. Takácsy, 2. Gombár, 3. Martinovics, 4. Bollok; női egyesben: 1. Beck Rózi, 2. Kéki Ilonka, 3. Schmidt Marika, 4. Fischer Elza; férfi párosban: 1. Takácsy—Gombár, 2. Németh—Ökrész, 3. Martinovics—Kolb; vegyes párosban: 1. Kéki—Takácsy, 2. Schmidt—Ökrész, 3. Fischer—Németh; ifjúsági bajnokságban: 1. Ökrész II, 2. Takácsy és 3. Hozspodárszki.

Kéki Ilonka (KOK) ma délután örök hűséget esküszik Vécsey Andrásnak, az ismert sportembernek. A fiatal párnak sok szerencsét kívánnak a KOK tagjai.

Takácsy Árpád 3 bajnokságot nyert a KOK házi versenyén.

Rövid sport hírek

Rankovics Andrija szuboticaí állomásfőnököt Beogradba helyezték át. Rankovics tudvalevőleg elnöke volt a szuboticaí labdarugó alszövetségnek.

A Horvát Ligában holnap, a válogatott mérkőzésekre való tekintettel, ismét csonka forduló lesz a következő párosításban: Zagrebban Zseleznicár—HASK, Szpliben Szpliti SK—SzASK és Osziyeken Szlávia—Szlávia (Varazdin).

A magyar—jugoszláv hölgy teniszversenyen ma a páros kerül lejátszásra. A magyar párt Körmöczy—Bárd a jugoszláv párt Kovács—Flórián alkotja.

A bogojevói Jedinstvo ma népünnepélyt rendez kerékpáros versenyvel sifutás stb. Befejezésül a Jedinstvo futbalcsapata serlegmérkőzést játszik a Dalji SK-val. A vasárnapi serlegmérkőzésen a Jedinstvo 5:2 (3:2) arányban győzött a kupuszinaí Szloga ellen.

Az újjászervezett MTK (Magyar Testgyakorlók Köre) elnökségét Apponyi György gróf vállalta, főtitkár Boronkay Gábor lett, Brüll Alfréd az MTK örökös tiszteletbeli elnöke marad.

A szófiaí Szlávia két moszkvai mérkőzése után holnap Leningrádban vendégszerepelt, ellenfele a Dynamo lesz.

NAK-közlemények. A holnapi mérkőzésekre kérjük a következő játékosok megjelenését: reggel félkilencre Erdős, Pázmány, Ruman, Lukanics II, Nasinesanin, Kurucz II, Rankovics, Lakatos, Tickmayer, Szilbaski, Kantardzics, Lukanics I, Kazinczy, Sovlyanszki. — Délután 3 órára: Vnai, Thurzó, Fehér, Bartha, Bódy, Lukács, Mathész, Vukovics, Schneider, Mojzes, Horváth, Kovács, Lerch I. — Péntárosok és rendezők: délelőtt 8 órakor Werner, Wagner, Göttel és Himmeisbach, délután félkettőkor ugyanők és még Hauswirth, Budák, Martens, Koch, Lucianovics, Klampfer, Csouth. — A vezetéség.

A tekészó sport hírei

Noviszád: Zmajevac—Radnicski 225:102, barátságos, játékevezető Ertl.

Noviszád: Zmajevac — Zseleznicár 186:167, barátságos visszavágó mérkőzés, játékevezető Mórincz.

A noviszádi Lafajet a következő játékosok megjelenését kéri ma este 9 órára a Beck-pályán a Kontinentál elleni mérkőzésre: Halpern, Blicó, Fischer, Belanovics, Bobák, Rabinovics, Valacsics, Gartner, Wack, Paskó, Kótt és Kúrunczy. A propagandamérkőzést Csavrag Misa vezeti. — A kapitány.

MAGYAR ÉS JUGOSZLÁV HÖLGYEK TENISZMÉRKŐZÉSE BUDAPESTEN

Félfegyverezve labdaütővel Csupa szép hölgy vesz részt a mérkőzésben;

Bíró szerepét Páris sem vállalta. Mert ő sem tudná, hogy miként ítéljen.

FANYAR TÓBIÁS

Közgazdasági hírek

□ Ujból megkezdte működését a brombergi mezőgazdasági kutatóintézet. Berlinből jelentik: A porosz állam 1906-ban Brombergben mezőgazdasági Kaiser Wilhelm-intézetet állított fel, amely a világháború végéig rendkívül jelentős tevékenységet fejtett ki. A lengyel uralom alatt a brombergi »Reichsforschungsanstalt für Landwirtschaft« természetesen csak tengette a maga életét, most Nyugatporoszország és a Warta-vídek visszacsatolása óta az intézet újból megkezdheti intenzív működését. A mezőgazdaság, a takarmánynövények termesztése, az állattenyésztés és munkatechnika megüzemeltetése és fejlesztésének céljából négy új intézet alapítását is tervezik.

□ Jó az idei német termés. Berlinből jelentik: A hivatalos augusztusi becslések szerint az idei német termés 24,6 millió tonnás eredményével csak 2 százalékkal marad el az 1934-től 1938-ig eltelt évevek átlaga mögött. Ez az eredmény továbbra is biztosítja Németország ellátását.

□ Ujjászervezik Belgium tejjelátvitelét. Brüsszélből jelentik: A belga tehenészeteket most német mintára átalakították. Az országot 400 kerületre osztották fel, melyek közül mind-egyiket csak a saját tehenészetét lát el ezentúl tejtermékekkel.

□ Minden földet megművelnek Franciaországban. Párisból jelentik: A francia rádió közölte, hogy a francia kormány törvényt hozott minden parlagon levő franciaországi terület megműveléséről. A törvény értelmében első sorban leltárt vesznek fel a megműveletlen franciaországi földekről, azután pedig kötelezik a földnek tulajdonosait a föld megművelésére. Ha a tulajdonos nem tesz eleget a rendelkezésnek, másnak adják a földet megművelésre. A francia kormány támogatni fogja a termelőket és a lehető legnagyobb mértékben elősegíti a vállalkozást.

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznapi, mint vasárnap egy szó 1 — dinár, vastagbetűs 2 — dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12 — dinár. Hirdetéseket a másnapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetés adó a hirdetőfelet terheli.

ALLAST KERES

CSEMEGE és fűszerkereskedő segédnö, megbízható, jó bizonyítvánnyal 7 évi gyakorlattal állást keres. Címe: Stand Emilia, Noviszád, Sztrazslov-szka 9 szám. 5707

ELADÓ

GABONATRIÓR, nagyteljesítményű tengerimorzsoló, járgány, vetőgépek és ekék eladók Pusztá zobnaticai gazdaságnál, Bácska Topola, postafiók 17. 5689

PERZSA KABAT eladó. Cím a kiadóban. 5703

KIADÓ

ÜRES HELYSÉG raktárnak vagy műhelynek alkalmas október 1-re kiadó. Noviszád, Kralja Petra II. 100. 5628

KIADÓ ÜZLETHELYISÉGEK nagy forgalmas utcában új épületben. Noviszád, Usztavszka ucca 11/a. 5635

VENDEGLŐI konyhamű kiadnám saját kezelésre jóifőző nőnek vagy férfinek. Cím a kiadóban. 5711

KERESLET

HAZISZOLGÁT 45—60 év közötti, izmos, józan életű magasabb embert keresek. Disznót, lovat, tehenet nem tartok. Teljes ellátás és fizetés. Morgenstern Adolf, Gornji-Kovilj. 5661

ÖNÁLLÓ bogár- és kovácsmestert jóforgalmu utmenti szállásra keres Repcger Ferenc géplakatos, Sztáribecsej. 5662

VILLANYSZERELŐKET felveszek. Vízvezetékhez értők előnyben. Ribár, Noviszád, Kralja Alekszandra 7. 5691

BORBELYSEGÉD kisegítésre kerestek. Noviszád, Dudarszka 19. 5710

VESZEK utifü és mályva levelet minden mennyiségben, gyógynövénygyűjtők jelentkezzenek. Schwarz Géza, Noviszád, prekopta klaonice. 5698

JOBB NŐT keresek minden házimunkára. Cím a kiadóban. 5611

KÜLÖNFÉLE

HÖLGYEIM! Aki a bácskogradiesti bucsura izléses, szép frizurát akar, keresse fel a Botka-féle női és férfiszalonit. 5646

BANKUTI 1201-es buza és hatvani 445-ös vetőmag selectálva és pácolva előjegyezhető Pusztá zobnaticai gazdaságnál, Bácska Topola, postafiók 17. 5688

A NOVISZÁD járási 3353 számú kerékpárt igazolt tulajdonosa átveheti Szlovacska ucca 28. szám alatt, Noviszádon.

DR. FILIPON CREM a legjobb és legerősebb nappali krém. Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban, illatszertárakban és kereskedésekben. **APOTEKA KÜCHLER, VRŠAC. 3474**

PAPI HAZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást napi 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Közéiben olcsó és jó vendéglők. Cím a kiadóhivatásban. 4698

VÁSÁROLJON HIRDETŐINKNEL!

**Nagy ujságíró
tárgysorsjáték**

**Főnyeremény teljes téli elgondozás
32.000 dinár értékben**

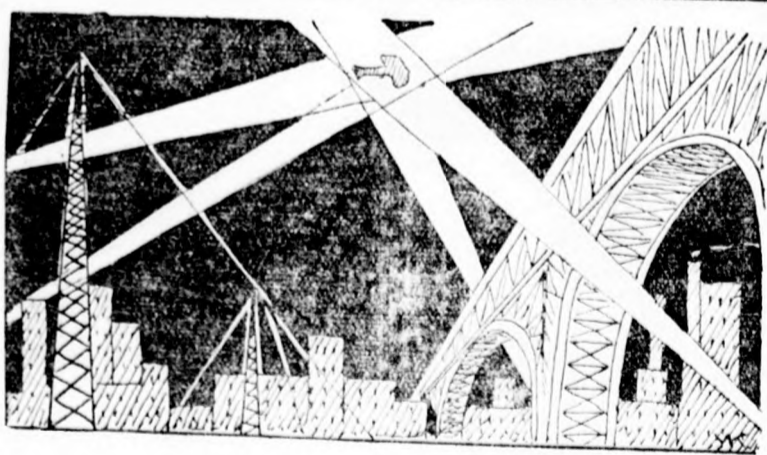
A főnyeremény részleteiben: 1 vagon fa, 1 hizott sertés, 2 zsak liszt, 25 kg cukor, 5 kg kávé, 1 kg tea, 5 kg csokoládé, 150 doboz konzerv, burgonya, bab, rizs, griz, mosószappan, dió, mazsola, fűszerárú, szardinia, bor, pálinka és minden egyéb szükséges háztartási cikk.

Egyéb főbb nyereménytárgyak: **MOTORKERÉKPÁR, KONYHABUTOR, VARRÓGÉP, RÁDIÓKÉSZÜLÉK, KERÉKPÁROK, TELJES FÉRFIRUHAANYAG, SELYMEK NŐI RUHÁKHOZ, STB. STB.**

**Összesen 1000
nyereménytárgy
120.000 dinár értékben**

EGY SORSJEGY ÁRA 20 DINÁR. SORSHUZAS DECEMBER 15-ÉN

Megrendelési cím: **PROIZVOĐAČKA ZADRUGA PROFESIONALNIH NOVINARA NOVI SAD.**
(Hivatásos hírlapírók beszerzési szövetkezete) **VILSONOV TRG**
58.594 számú postacsekkszámra. Kapható minden trafikban.

A technika csodáit,

fejlődése történetét és jövőjét is érdekes leírásban olvashatja

a Reggeli Ujság „MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁBAN”.

1940. október 6-tól kezdve vasárnaponként 16 oldalon, ingyenes mellékletként jelenik meg. Az egész mű két vaskos kötet 1864 oldalon. Bekötési táblát küldünk. Gyűjtse az iverket!

Nyomatott az Uránia nyomdai műintézet és kiadóvállalat körforgógépén, felelős nyomdavezető: Frank József, Kralja Petra II. (Futoski put) 50

FIAT **AUTOMOBILE** **WARTA** **ACCUMULATOR** **WALVOLIN** **AUTO-OLAJ** **AMANDÓ** **PROY** **DRAGAR** **13** **ES** **RASZANALI** **AUTOKBAN**

AUTO UNION
DKW **WANDERER** **AUDI-HORCH**
PIRELLI - AUTOGUMI
AUTÓ ALKATRÉSZEK ÉS FELSZERELÉS
AUGUST KUTALEK-NOVISAD
KRALJA PETRA II. 64-66. TELEFON 41-08

AMIT NEM LEHET!

Orvos: Vidámabban kellene élni magának. Nem tudna például énekelni munka közben?

Beteg: Az lehetetlen, kérem. Sugó vagyok egy színházban.

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: **Andrej Dezső**

Előfizetés:
Egy óra 20 — dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80 — dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160 — dinár
(kihordó útján 172 din.)

Illeté: svakodnevno - Megjelenik naponta
Post. čekovni račun — Postacsekkszám: Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692